БІБЛІОТЕКА — АРХІВ
МИХАЙЛА ПЕЖАНСЬКОГО

Академик О. Корчак-Чепурківський

НОМЕНКЛАТУРА ХОРОБ

Латинсько-українські назви хороб та російський покажчик до них

Видання Київського Мед. Інституту
Київ 1927

1/12

Придбання фільмів, організацію фотовідбивання, впорядкування та оправлення цього словника перевів своїм заходом і коштом Михайло Пежанський.

Розшуки оригіналів українських словників перевели в 1950 – 1956 рр. п. О. Григорович (Канада) та М. Пежанський (ЗДА).

New York 1956.

Дар
Українського Лікарського
Товариства в Америці

Академік О. КОРЧАК-ЧЕПУРКІВСЬКИЙ

БІБЛІОТЕКА — АРХІВ
МИХАЙЛА ПЕЖАНСЬКОГО

НОМЕНКЛАТУРА ХОРОБ

ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ НАЗВИ ХОРОБ ТА РОСІЙСЬКИЙ ПОКАЖЧИК ДО НИХ

Складена за „Номенклатурою болезней и причин смерти" НКЗ РСФСР.

ВИДАННЯ КИЇВСЬКОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВ—1927

[61 (014)].

Без російського покажчика ця номенклатура була надрукована в журналі „Українські Медичні Вісті“ № 2, 3 і 4-5, 1926 р.

Державний Трест „Київ-Друк“, 8-ма друкарня,
вул. Л. Толстого, кол. Караваївська, ч. 5.
Київськ. Окрліт 20978. 1926 Зам. 209. 1500.

ПЕРЕДМОВА

Скласти повну номенклатуру хороб — завдання досить не легке, бо це значило-б зазначити назви всіх хороб, усіх їх відмінків, усіх синонімів, що надавали їм автори різних творів з патології, клініки, патологичної анатомії й т. н., до того-ж, зазначивши за дуже довгий (тисячолітній) період існування медицини. Такій термінології місце *в повному* медичному словникові, в медичній енциклопедії то-що.

Ми-ж ставимо собі обмежене завдання: подати термінологію, чи номенклатуру тих хороб, що цього часу найчастіше доводиться мати діло з ними лікареві-практику й до того-ж лікареві сучасного *громадського* типу. А це до того значить, що треба подати назви таких хороб, які доводиться лікареві державних, професійних, громадських і інших установ реєструвати в клініках, лікарнях, диспансерах, на епідеміях, у комісіях то-що. Далі, виходячи з цієї номенклатури, доводиться зводити до певної *класифікації* хороби для відповідних справоздань по лікарнях, лікарчих ділянках (участках) і ще вище — для окрздоровввідділів, для наркомздоров'я союзних республік і, нарешті, для міжнародньої номенклатури.

Ось чому ми вжили для цієї праці *зразок готової номенклатури*, якою вже давно (ще з 1880—1890-х років) користувались більшість, якщо не всі, лікарчі й сан.-статистичні установи колишніх земств колишньої Російської Імперії, номенклатури, що її утворили й ухвалили відомі в той час «Пироговські з'їзди». Нині дальший розвиток цієї справи повів НКЗ РСФСР, і разом з обіжником 5 липня 1924 р. видав для вжитку відповідних організацій, що реєструють і опрацьовують матеріяли хоробливости й смертности людности, окрему *«Номенклатуру болезней и причин смерти»*, що її ухвалив «Ученый Мед. Совет НКЗ» і «Центр. Сан. Стат. Ком. НКЗ и ЦСУ» РСФСР [1]).

Номенклатура ця укласифікована за міжнародньою номенклатурою хороб та причин смерти, і має абетковий покажчик латинською й російською мовами. Редколегія «Українських Медичних Вістей» погодилася на мою пропозицію подати номенклатуру латинською й українською мовами, через це я й подаю її, узявши за основу терміни латинські в абетковому порядкові.

Приходиться додати декілька зауважень що-до нашої *термінології*.

I. У ній, як і в усякій термінології, *є хиби техничного характеру*. Ці хиби, звичайно, падають на відповідальність складачів, а в даному разі — перекладача, тоб-то на нашу. Хиби ці — повторення кілька раз

---

[1]) Цю номенклатуру надруковано окремою брошурою під назвою «Правила медико-статистической регистрации», вып. II, ч. 1.—Номенклатура болезней и причин смерти. Изд. Н. К. З., Москва, 1924.

тієї самої назви. Це повторення виникає різним способом: по 1-ше, через те, що поряд з назвою хороби, як патологічного комплексу явищ, дається назву загальної, так-би мовити, етіологічної основи хороби, як-от — сифіліс, туберкульоза, породовий акт і т. н.; по 2-е, дається назву оруддів (органів), що їх зачеплено певною хоробою: мозок, серце, печінка то-що; по 3-е — прізвища вчених, що їх іменням названа хороба (morbus Adams-Stokes, Addisonii, Basedowii, Brigthii то-що; по 4-е — окремий стан організму, як вік, вагітність то-що (senilis, neonatorum, gravidarum).

Коли підрахувати такі «хиби», то наслідком цієї марудної праці вийде що-до номенклатури, яку ми беремо за оригінал, ось-що:

1) До назви хороби вжито додатку:

syphilitica (приблизно)	36	раз	neonatorum	13	раз
tuberculosa	33	»	congenita	10	»
puerperalis	29	»	senilis	9	»
gonorrhoica	19	»	gravidarum	8	»
rheumatica	13	»			

2) До назви хороб додано назви оруддів та частин тіла:

uteri	18	раз	cordis	7	раз
pulmonum	12	»	recti	7	»
cerebri	10	»	vaginae	6	»
hepatis	8	»			

3) До назви scirrhus (твердий пістряк) додано назв оруддів та частин тіла — 34.

4) Прізвища авторів, що їх іменням названі хороби, — 22.

5) Назви частин тіла, куди проникають сторонні для тіла речі (penetratio corporum alienorum), — 12.

Коли підрахувати лише оці повторення, що ми тут зазначили, найчастіше вжиті в номенклатурі, то буде їх коло 300, а якщо додати такі, як acutus, chronicus, diphteriticus, purulenta, catarrhalis, serosa, та назви инших частин тіла, що рідше трапляються за наведені вище, то ми матимемо мабуть чи не цілих 400—500 назв-рубрик.

Можна було-б, подавши лише *раз* оці окремі терміни, їх викидати, де вони трапляться инші рази. Але це навряд чи було-б на користь практичному вживанню номенклатури, бо все-ж у формі, вжитій в оригіналі, зазначається не тільки патологічні процеси, що спричинюють хоробу, але й топографія, навіть частість їхня, загальність то-що. Ось чому ми не порушували системи, вжитої в номенклатурі-оригіналі.

II. Тепер мусимо зробити зауваження *по суті* складання української медичної термінології. Але, перш за все, зазначимо, що ми не можемо тут, з окремого приводу частини медичної номенклатури, що подаємо, торкатися загального питання принципів утворення української наукової номенклатури, в тому числі її медичної. Це питання не досить просте, не остаточно вирішене й викликає ще полеміку в відповідних колах, що на них падає обов'язок розв'язувати його. Через те, поминаючи полемічні зауваження, я мушу тут лише зазначити головні принципи, що їх додержувався. Цим я не хочу сказати, що я, власне, вважаю для себе це питання за остаточно розв'язане. Але, все-ж, гадаю, що ці принципи, яких додержуюся я, складаючи подану тут номенклатуру, *в цей час* слід визнати за найбільш обгрунтовані й *практично* вжиточні. Ці принципи ось які:

1. Назви процесу запалення — чи то тканини чи органу — я складаю за думкою, що вперше її висловив та розвив д-р Галин[1]), тоб-то: до пня назви органу чи тканини додається закінчення *-иця* (лат. -itis). Приклади: запалення печінки (hepatitis) називаю *печінниця*, запалення кишок (лат. enteritis) — *кишковиця*, neuritis називаю *нервиця*; таким самим закінченням зазначаю й запалення органів, коли вони, як виняток, в латинських назвах кінчаться на *-ia*. Так, pneumonia зазначено *легенниця*.

2. Зазначення запального процесу в окремих частинах органу, що латинським (власне, грецьким) приростком визначаються, як *peri-*, *epi-*, *para-*, зазначаю також додатком приростку *о-*, *об-* (*peri-*), *коло-*, *при-* (*para-*), *на-*, *над-* (*epi-*) і *середньо-* (*endo-*). Отже, зазначаючи запалення уразу [матки (metritis] словом *уразниця*, ми називаємо: perimetritis — *о[б]уразниця*, parametritis — *приуразниця*, endometritis — *середноуразниця*; запалення яйця (orchitis) звемо *яйковиця*, а epidydimitis звемо *над'яйковиця*.

3. Назви новотворів, що кінчаться в греко-латинській термінології на *-ma* (sarcoma, lipoma) визначаю додатком до українського пня закінчення *-ак*, *-як*: *м'ясак*, *жиряк* (*товщак*), та навіть назва cancer теж має закінчення на *-як* — *пістряк*, бо це є назва народня.

4. Що-до назв инших хороб, що в народній мові нашій нема для них терміну, і що й у латинській мові визначаються окремими (незвичайними) закінченнями, ми шукали підстави утворити таку назву, яка відповідала-б суті патологічного процесу й українській назві його, тоб-то, запроваджували *неологізми*. Складаючи їх, звичайно, ми старалися вживати коротких термінів з одного слова, що більше відповідає духові нашої мови; але-ж такий термін не завжди щастило складати; отже довелося вжити й незграбних, на звичну думку, термінів: з двох, трьох і навіть більшого числа слів. Тут ми йшли за зразком латинської, німецької, та навіть російської термінології. Деяке виправдання цьому можемо бачити й у нашій народній мові, що вживає таких способів у прізвищах, назвах рослин то-що, як ось: «зайди-голова», «непийпиво», «буркун-зілля», «розмай-зілля», «боли-голова», «пришийкобилі-хвіст» то-що.

До того-ж, відома річ, що мова наша не заперечує утворенню одного слова з кількох окремих, навіть не відділяючи складових частин розділками (*по-за-вчорс*, *голі-черева*, *до-гори-ногами*, *круто-рогий*, *за-здале-гідь*). А коли додати до цього, що наукова мова тих країн, що раніш за нас дійшли вищої культури (в тому числі й російська), складені з декількох слів терміни вільно вживає (рекорда в цьому побиває німецька наукова номенклатура), то навряд чи можна заперечувати цьому порядкові, і хоч з естетичного боку може це инколи буде й незграбно, але збереження часу (для вимови), місця (для писання й друку) і навіть психічної енергії (для асоціятивної роботи мозку) виправдує логічність такого способу. Ось-же ми можемо послатися ще й на радикальні скорочення, що їх зазнала мова наша сучасна післяреволюційна

[1]) Рос.-Укр. Медич. Словник д-ра *Галина*, впорядкований Редакц. Ком. за головуванням проф. О. Корчак-Чепурківського, Київ, 1920 р., стор. VII—XIII.

в галузі політики, ділових стосунків і т. и. Очевидячки, тут виявляється певний закон розвитку культурної мови.

5. Коли-ж не можна було утворити й неологізму, тоді ми давали описове пояснення українською мовою; це, власне, не є вже термінологичний прийом, але ми вважали, що це дасть змогу зрозуміти, яку саме хоробу зазначається під латинським терміном, й уміти пояснити цей термін українською мовою. До того-ж ставили на першому місці латинський термін, лише в українській транскрипції.

6. Там, де не можна було — короткими виразами навіть — пояснити терміну, ми його залишали зовсім без перекладу, а подавали лише латинську назву його українською транскрипцією, як це звично вживається й у всіх инших мовах.

7. Декілька слів що-до *російського покажчика.* Щоб дати можливість скористуватися латинськими, а від них і українськими назвами хороб тим, хто знає лише або-ж здебільшого, назви хороб російською мовою, додали ми покажчика російською мовою (стор. 40). Він усе-ж коротший за латинсько-український, бо ми вважали зайвим (здебільшого) зазначати в ньому не суто-російські назви, а ті самі латинські лише, написані російськими літерами (рос. транскрипцією), тому в нашому рос. покажчикові немає, напр., *агония* (59), *гиперметропия* (750) і дуже багато инших: також подекуди в російському покажчикові не зазначено, або-ж, вірніше, не всі зазначено назви з додатками прикметника, або й речівника в род. відмінку, напр. *паралич односторонний* (гемиплегия) зазначений № 688, тоді як иншого роду геміплегії під № 689 і 690 *окремо* не показані.

Наостанці зазначимо, що, звичайно, до цієї термінології, яку подаємо тут, перш за все ми вводили такі народні терміни, які твердо й ясно відповідають тим самим науковим назвам, що визначаються й латинським терміном. Це ми окремо підкреслюємо, щоб не здалося кому, що українська термінологія назв хороб є лише пристосування до латинської на вищенаведених принципах. В усякому разі про розміри цього пристосування можна сказати, що воно не більше, ніж — найближче до нас історією пристосування — російське.

До всього-ж ще додаю, що подана термінологія є лише систематизований матеріял для клінічної термінології, спроба утворити термінологію назв хороб, щоб, виходячи з неї, йти далі до розвитку остаточного усталення такої термінології.

1925—1926 р.р.
Київ.

Академик *О. Корчак-Чепурківський.*

ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКА ЧАСТИНА

А

1 Ablatio placentae praecox—передчасне відставання місця (посліду, ложиська).
1a Ablatio retinae—відставання (відлущення) сітківки.
2 Abortus—викидень, скидень.
3 Abscessus cavi nasi—гнойовик носової дуплини.
4 Abscessus cavi Hyghmori—гнойовик Гайморової дуплини.
5 Abscessus cerebri—гнойовик мозку, г. мозковий.
6 Abscessus cutaneus—гнойовик шкуровий. [ний.
7 Abscessus frigidus — гнойовик холод-
8 Abscessus hepatis—гнойовик печінковий, г. у печінці.
9 Abscessus inguinalis—гнойовик пахвинний.
10 Abscessus labii majoris et minoris—гнойовик (соромітної) губи великої й малої.
11 Abscessus mammae—гнойовик грудей, г. на грудях.
12 Abscessus mammae puerperalis—гнойовик грудей породовий.
13 Abscessus pelvis у чоловіків — гнойовик миски у чоловіків (г. чоловічої миски).
14 Abscessus pelvis *у жінок*—гнойовик миски у жінок (г. жіночої миски).
15 Abscessus perinealis—гнойовик переміжжя, г. межниковий.
16 Abscessus perirenalis—гнойовик [нав]колонирковий.
17 Abscessus periurethralis — гнойовик [нав]колосечівниковий.
18 Abscessus periuteralis — гнойовик [нав]колоуразовий.
19 Abscessus prostatae—гнойовик передсечника, г. передсечниковий.
20 Abscessus puerperalis—гнойовик породовий.
21 Abscessus pulmonalis—гнойовик легенів, г. легеневий.
22 Abscessus recti—гнойовик кутниці, кутничний (г. кутні, кутневий).
23 Abscessus retropharyngealis — гнойовик позагорловий.
24 Abscessus scrophulosus — гнойовик жовпневий.
25 Abscessus sinus frontalis—гнойовик чолової (лобової) затоки.
26 Abscessus sinus sphenoidalis — гнойовик клинкуватої затоки.
27 Abscessus spatii Douglasi—гнойовик Дугласового переміжка (обширу).
28 Abscessus subaxillaris—гнойовик під-пахвовий.
29 Abscessus subdiaphragmaticus — гнойовик піддіяфрагмовий.
30 Abscessus tonsillae—гнойовик мигдалика, г. мигдаликовий.
31 Abscessus urinarius—гнойовик сечовий.
32 Accouchement, partus—пологи.
33 Acetonuria—ацетонурія, ацетоносеччя
34 Achloropsia — ахлоропсія, зеленоневидячка.
35 Acholia—ахолія, безжовчя.
36 Achromatopsia — ахроматопсія, кольороневидячка.
37 Achylia gastrica—ахілія шлункова, безсоччя ш.
38 Acne mentagra — шкуряні прищики й гнояночки (вугрі) в бороді.
39 Acne rosacea—шкуряні прищики й гнояночки на носі й навкруги нього.
40 Acne simplex—шкуряний прищ (вугорь).
41 Acne syphilitica—вугрі пранцьові, шкуряні гноянки пранцьові.
42 Acne vulgaris — вугорь, шкіряний прищ звичайний.
43 Acrodynia—акродинія.
44 Acromegalia—акромегалія.
45 Actinomycosis—актиномікоза, промінясто-грибова мікоза.
46 Adenia—аденія, псевдолевкемія.
47 Adenitis glandularum salivarum—запалення слинних залоз, з. слинівок, жовниця слинівок.
48 Adenitis inguinalis—запалення пахвинних залоз, жовниця пахвинна.
49 Adenitis leucaemica—жовниця білокрів'яна.
50 Adenitis lymphatica—жовниця лімфатична (пасокова).

51 Adenitis subaxillaris—жовниця пігпахвова.
52 Adenitis sublingualis—жовниця підязикова.
53 Adenitis submaxillaris—жовниця підщелепова.
54 Adenoides cavi pharyngo-nasalis—аденоїди горлово-носової дуплини.
55 Adipositas universalis — зажирілість загальна, опасистість.
56 Adynamia congenita neonatorum — безсилля природжене народженців.
57 Affectio apicis—процес верхівки (*звичайно легеневої і звичайно горбковичний процес*).
58 Agalactia—агалактія, безмолоччя.
59 Agonia—агонія, конання.
60 Albuminuria puerperalis—альбумінурія породова, білкосеччя породове.
61 Alcoholismus acutus—алкоголізм гострий, спіртове отруїння.
62 Alcoholismus chronicus—алкоголізм хронічний, піяцтво звикле.
63 Aluminosis pulmonum — алюміноза легенева, легенниця глинопорошлива.
64 Amaurosis—амавроза, темна вода.
65 Amaurosis congenita—амавроза уроджена.
66 Amblyopia—амбліопія. слабозорість, слабозоркість.
67 Amblyopia congenita—амбліопія уроджена.
68 Amblyopia potatorum—амбліопія у п'яниць.
69 Amblyopia toxica—амбліопія отруйна, а. від отрути.
70 Ambustio, ambustura *v.* Combustio—[по]опечення, опал, опалення *(від сухого жару)*, ошпарення *(від води)*.
71 Amenorrhoea — відсутність місячки, безміsяччя, безплав'я.
72 Amentia—аменція.
73 Amnesia—амнезія, забуття.
74 Amputatio—ампутація, відтин.
75 Amigdalitis—мигдалиця, запалення мигдалевих залоз.
76 Anaemia cerebri—недокрів'я мозкове, нед. мозку.
77 Anaemia idiopathica — недокрів'я ідіопатичне.
78 Anaemia lymphatica—недокрів'я пасокове.
79 Anaemia progressiva perniciosa—недокрів'я поступове згубливе (злісне).
80 Anaemia splenica—недокрів'я косове (селезінкове).
81 Anasarca—водяний набряк.
82 Anasarca neonatorum—водяний набряк у народженців.
83 Anchlorhydria (subaciditas)—анхлоргідрія (зменшення кислотности).
84 Anchyloglossa—прирощення язика у народженців (укорочення вуздечки язика).
85 Anchylosis (ankylosis) — анкілоза, окістчення суглобів.
86 Aneurysma—аневризма.
87 Aneurysma dissecans—аневризма розсічена.
88 Angiectasia—ангіектазія, жилопоширення.
89 Angiectopia—ангіектопія, неправильний розполог жил.
90 Angina catarrhalis—жаба катаральна.
91 Angina crouposa—жаба волокнинна (горлянниця волокнинна).
92 Angina diphterica — жаба обкладова, обклад.
93 Angina erysipelatosa—жаба бешишна.
94 Angina follicularis—жаба фолікулярна, мигдалиця фолікулярна.
95 Angina Ludowici—бех Людовиків.
96 Angina pectoris—дава грудна.
97 Angina scarlatinosa—жаба шкарлатинна.
98 Angina syphilitica—жаба пранцьова.
99 Angiocholecystitis—ангіохолецистит, запалення жовчопроводів та жовчового пухиря (жовчопровідниця та жовчопухириця).
100 Angiocholitis—запалення жовчопроводів (жовчопровідниця).
101 Anhidrosis—ангідроза, безпотіння.
102 Anisometropia—анізометропія, неоднакова рефракція обох очей у тієї самої особи (різнозорчість).
103 Ankyloblepharon—прирощення повіки.
104 Ankylosis—анкілоза, нерухомість суглобів від зрощення кісток суглобових поверхнів.
105 Anchylostomum duodenale — анхілостома 12-типалої кишки.
106 Anorexia histerica—анорексія гістерична, відмовлення від їжі.
107 Anteflexio uteri—загин уразу вперед.
108 Anteversio—нахил уразу вперед.
109 Anthrakosis pulmonum — антракоза легенева (вуглелегеинниця).
110 Anthrax—телій (сибірка).
111 Anuria—анурія, безсеччя.
112 Anus praeternaturalis—відтулина відходова протинатуральна.
113 Aortitis acuta—запалення аорти (аортиця) гостре.
114 Apepsia — апепсія, нетравлення.
115 Aphakia—безкришталля, безкришталиччя.
116 Aphasia—афазія, безмов'я, втрата мови.

117 Aphonia—афонія, безголосся, втрата голосу.
118 Aphthae epizooticae—афти скотинячі, у худоби; висплявка.
119 Apoplexia cerebri—апоплексія мозкова, грець.
120 Apoplexia cerebri alcoholica — апоплесія алкоголева, п'яницька.
121 Apoplexia neonatorum — апоплексія народженців.
122 Apoplexia spinalis—апоплексія хребтова.
123 Apoplexia subconjunctivalis — апоплексія підспійнева.
124 Apicitis—запалення верхівки (-вок) легеневої (-их), верхівиця.
125 Appendicitis—апендицит, хробаковиця.
126 Arteriectasia — артеріектазія, поширення червоножил.
127 Arteriitis—червоножилиця.
128 Arteriorrhexis—розрив артерій.
129 Arteriosclerosis — артеріосклероза, жилоздебелення.
130 Arthritis acuta—суглобиця гостра.
131 Arthritis chronica—суглобиця хронічна.
132 Arthritis deformans—суглобиця нівечна, с. нівечлива.
133 Arthritis fungosa — суглобиця гриочаста.
134 Arthritis gonorrhoica—суглобиця гоноройна, с. збурова.
135 Arthritis nodosa—суглобиця вузлувата.
136 Arthritis rheumatica—суглобиця ломцева.
137 Arthritis sicca—суглобиця суха.
138 Arthritis syphilitica — суглобиця пранцьова.
139 Arthrit. tuberculosa—суглобиця горбковична.
140 Arthritis urica—суглобиця сечова; подагра.
141 Arthritismus—артритизм.
142 Arthrogryposis—артрогрипоза.
143 Arthrokace — артрокаце, знівечення суглоба, знівечений суглоб.
144 Arthromeningitis fibrinosa — запалення суглобової оболонки волокняне.
145 Arthromeningitis purulenta—запалення суглобової оболонки гнойове.
146 Arthromeningitis serosa — запалення суглобової оболонки сироватне.
147 Arthropyosis—гнойоскупчення в суглобовій дуплині.
148 Arthropyosis rheumatica—гнойоскупчення в сугловобій дуплині ломцеве.
149 Arthroxerosis—суглобова сухість.
150 Ascaris lumbricoides—гострюк.
151 Ascites—водянка.
152 Ascites tuberculosum—водянка горбковична.
153 Aspermatismus—безнасінність.
154 Aspermia—безнасіння.
155 Asphyxia —асфіксія, задушення.
156 Asphyxia voluntaria (suicidium)—самогубство самозадавленням.
157 Asphyxia per strangulationem—задушення від зовнішнього здавлювання, (вішати[сь], задавити[сь], задушити[сь]).
158 Asphyxia vol. per submersionem—самогубство втопленням.
159 Asphyxia accidentalis—задушення випадкове, ненавмисне,
160 Asphyxia (suffocatio) accidentalis—задавлення (задушення) випадкове.
161 Asphyxia (submersio) accidentalis — атоплення випадкове, ненавмисне.
162 Astenia senilis—астенія, безсилість стареча.
163 Asthma bronchiale—астма, задуха, дишкова (бронхова) дихавиця.
164 Asthma cardiacum—астма серцева.
165 Asthma diabeticum—астма цукрівнична.
166 Asthma dyspepticum—астма від нетравности, недотравлення.
167 Asthma thymicum—астма борлакова.
168 Astigmatismus—астигматизм.
169 Asystolia — асистолія, слабобійність серця, серцева нестатність.
170 Ataxia alcoholica — атаксія п'яницька, рухове безладдя (розладдя) п'яницьке.
171 Ataxia hereditaria—атаксія спадкова.
172 Ataxia locomotrice progressive *(фр.)*—рухова атаксія поступова.
173 Atelektasis—ателектаза (спадання легенів).
174 Atelektasis neonatorum — ателектаза у народженців.
175 Atheroma arteriale—атерома (лойовик) артерійна (-ий).
176 Atheromatosis — атероматоза, залойоалення.
177 Atherosis—атероза, лойовиковість.
178 Atonia intestinorum — атонія, кволість кишок (кишкова кв. руху).
179 Atonia ventriculi—атонія, кволість шлункова (-ку), кв. перистальтики.
180 Atonia vesicae urinariae—атонія, кволість сечника (-ова).
181 Atrepsia *(у дітей)*—атрепсія, занепад живлення..
182 Atresia ani congenita—атрезія, зарощення (затин) відходової відтулини природжене (-а).
183 Atresia hymenis congenita—атрезія діванки природжена.
184 Atresia recti—атрезія кутні.

185 Atresia uteri—атрезія уразу.

186 Atresia vaginae—атрезія піхви.

187 Atrophia—атрофія (заник).

188 Atrophia hepatis acuta flava—атрофія (заник) печінки гостра жовта (печінкозаник жовтий).

189 Atrophia hepatis—атрофія печінки.

190 Atrophia musculorum progressiva—атрофія поступова м'яснів.

191 Atrophia nervi optici—атрофія зорового нерва.

192 Atrophia pancreatis — атрофія підшлункової залози.

193 Atrophia uteri—атрофія уразу (уразова).

194 Atrophia uteri congenita — атрофія уразу вроджена, природжена.

194a Autointoxicatio — самоотруїння, автоінтоксикація.

195 Azoospermia—азооспермія, безнасінниччя, безнасінників'я.

B

196 Balanitis—балянит, жолудниця, прутневошкуриця, жолудевошкуриця.

197 Balanoposthitis = Balanitis — баляноностит, балянит.

198 Bartholinitis purulenta — бартолініт нойовий, гнойове запалення бартолинової залози.

199 Beri-beri = Polineuritis epidemica — бери-бери, поліневрит влюднений авітамінного походження.

200 Blennorrhoea *див.* Gonorrhoea—спійниця гоноройна, спійн. збурова.

201 Blennorrhoea alveolaris — бленорея дучкова, запалення дучки (-чок) гнойове.

202 Blennorrhoea neonatorum—бленорея народженців, спійниця гоноройна (бленоройна) народженців.

203 Blepharadenitis—блефараденіт, жовниця крайкова.

204 Blepharitis marginalis (ciliaris)—блефарит крайковий (війковий), війниця.

205 Blepharitis ulcerosa—блефарит виразковий, війниця виразкова.

206 Blepharophimosis — блефарофімоза, звузіння повікової щілини.

207 Blepharospasmus—блефароспазм, судома повікова.

208 Bothriocephalus latus — ботріоцефалюс широкий, ціп'як широкий, (глист).

209 Bradycardia—брадикардія, серцезабарливість.

210 Bronchiolitis asthmatica—бронхіоліт астматичний, дишечниця задушлива, д. задухова.

211 Bronchiolitis exudativa—бронхіоліт ексудативний, дишечниця просочна.

212 Bronchitis catarrhalis chron.—бронхіт катаральний хронічний; дишиця катар. хронична, довготривала.

213 Bronchitis capillaris—бронхіт капіляровий, дишиця капілярова, д. волосінна.

214 Bronchitis caseosa—бронхіт казеозний, дишиця казеозна, д. зсіднева.

215 Bronchitis crouposa—бронхіт круповий, дишиця волокняна, д. волокняста.

216 Bronchitis fibrinosa—бронхіт фібриновий, дишиця волокняна, д. волокняста.

217 Bronchitis foetida—бронхіт вонючий, дишиця вонюча, д. гидка.

218 Bronchitis gripposa—бронхіт грипoвий, дишиця грипова.

219 Bronchitis pseudomembranacaea — бронхіт несправжневолокнистий, дишиця несправжневолокняста, д. позірноволокняста, д. визірноволокняста.

220 Bronchitis putrida—бронхіт гніючий, дишиця гніюча, д. гнилява, д. гнильна.

221 Bronchitis tuberculosa—бронхіт туберкульозний, дишиця горбковичня.

222 Pronchoblennorrhoea — бронхобленорея, гнилотеча дяшкова.

223 Bronchopneumonia — бронхопневмонія, дишколегенниця.

224 Bronchopneumonia gripposa—бронхопневмонія грипова, дишколегенниця грипова.

225 Bronchopneumonia tuberculosa—бронхопневмонія туберкульозна, дишколегенниця горбковична.

226 Bronchorrhoea — бронхорея, дишкотеча.

227 Bronchoectasia—бронхоектазія, дишкопоширення, дишкопошир.

228 Bubo—бубон, жовниця.

229 Bubo maligna—бубон злосливий, жовниця злослива.

230 Bubo syphilitica—бубон пранцьовий, жовниця пранцьова.

231 Bubo d'emblée (*фр.*) — бубон, що виникає «зразу-ж», раніш ніж виявиться будь-яка поразка на периферії *(як ознака втиснення звідтіля зарази)*, бубон раптовий, б. «несподіваний».

232 Bulimia—булімія, хоробливa ненажерливість *(що «вола-б з'їв»)*.

233 Buphtalmus—буфтальмус, волоокість, волов'ячі очі.

234 Bursitis—бурсит, запалення капсули, зап. кешені, капшучиця, капсулиці, капшуковиця.

235 Bursitis tuberculosa—бурсит горбковичний, капшуковиця горбковична, капсулиця горбковична.

C

236 Cachexia—кахексія, виснага; виснаження сил, хирявість, хирість.

237 Cachexia cardiaca—кахексія серцева, хирявість серцева.

238 Cachexia epileptica—кахексія чорнонемічна, виснаженість чорнонемічна.

239 Cachexia lymphatica—кахексія пасокова, виснаженість п., хирявість п., хирість п.

240 Cachexia malarica—кахексія малярійна, виснаженість пропаснична, хирявість проп., хирість проп.

241 Cachexia neonatorum—кахексія народженців, кволість природня, кв. народж.

242 Cachexia paralatica—кахексія паралізна, виснаження п., кволість п., хирявість п.

243 Cachexia senilis—кахексія стареча, кволість ст., хирявість ст., хирість ст.

244 Cachexia splenica = Pseudo-leukaemia — кахексія селезінкова, к. селезінкова, виснаження селезінкове.

245 Cachexie pachydermique (*фр.*) = Myxoedema — кахексія пахідермична; к. від зниження (зменшення) функції щитової (борлакової) залози, або-ж цілковитого припинення її діяльности.

246 Cachexia strumipriva—кахексія волова, к. після струмектомії (витнення волової залози), ках. післяопераційна.

247 Calculi billiarii—камінці жовчеві.

248 Calculi cystis felleae—камінці жовчевого міхура (ж. пухиря).

249 Calculi ducti choledochi — камінці жовчевого проводу.

250 Calculi pancreatis—камінці підшлункової залози.

251 Calculi prostatae—камінці передсечника.

252 Calculi renum—камінці ниркові.

253 Calculi ureterum—камінці сечоводові, к. сечоводів.

254 Calculi urethrae — камінці сечівникові.

255 Calculi vesicae felleae—камінці жовчевого міхура (ж. пухиря).

256 Calculi vesicae urinariae — камінці сечника, сечникові, сечевого міхура.

257 Callus (callositas)—мозоля, мозолястість.

258 Cancer aquaticus = Noma — водяний пістряк, нома.

259 Carbunculus—карбункул, [в]огневик.

260 Carbunculus anthracis, s. contagiosus, s. Anthrax, s. Pustula maligna—телій, сибірка.

261 Cardialgia = Gastralgia—кардіальгія, гастральгія, біль шлунковий *(нервовий)*.

262 Cardiomalacia—кардіомаляція, розм'якнення шлункове.

263 Cardiopalmus—кардіопальм[а], серцекалатання, серцеколотіння, серцестукотіння.

264 Caries dentis—каріес зубний, кісткоїдь зубна, порохнявиця зубна.

265 Caries orbitae oculi—каріес очної ямини, кісткоїдь очної ямини, к. очна.

266 Caries ossium—каріес кісток, кісткоїдь, розпад кістковий.

267 Caries syphilitica—каріес, кісткоїдь пранцьова.

268 Caries processus mastoidei — каріес пипкового паростка, к. смочкуватого паростка.

269 Caries vertebralis—кісткоїдь хребова.

270 Cataracta—катаракта, полуда очна, полуда на оці (на очах).

271 Catarrhus aestivus—літній катар, сінна лихоманка.

272 Catarrhus apicis pulmonis (-um)—*див.* Apicitis.

273 Catarrhus bronchialis—*див.* Bronchitis.

274 Catarrhus gastro-intestinalis—катар шлунко-кишковий, шлунко-кишковиця.

275 Catarrhus intestinalis—катар кишковий, кишковиця.

276 Catarrhus intestinalis tuberculosa—катар кишковий горбковичний, кишковиця горбковична.

277 Catarrhus pharyngis—катар горла, горловиця.

278 Catarrhus tubae Eustachii—катар Євстафієвої рури (труби).

279 Catarrhus ventriculi (gastricus)—катар шлунку, запалення шлунку, шлунковиця.

280 Catarrhus vesicae urinariae—катар сечового міхура, к. сечника, сечниця.

281 Catarrhus vesicae urinariae gonorrhoica—катар сечового міхура гоноройний, сечниця збурова.

282 Caverna pulmonis—каверна (печера, загзибнна, дупло) легенева.

283 Cephalgia (cephalea) — цефалалгія, біль голови нервовий.

284 Cephalocele congenita—кила мозкова уроджена.

285 Cerumen—вушна сірка, затичка сірчана (з сірки).

286 Chalazion—халяц[з]іон, ячмінець.
287 Chalicosis pulmonum—халікоза легенів (-ева); легенниця вапняна або кремінястa; л. від вапняної або кремінястої порохняви, пороху (куряви).
288 Chancre durum — шанкр твердий, твердець пранцьовий.
289 Chancre simplex — шанкр простий, м'якець.
290 Chiragra — хірагра, сечоквасея рук[и].
291 Chloasma — хлоазма, печінкувата пляма на шкурі, печінкувата родинка.
292 Chlorosis—хлороза, блідниця, блідачка, біла неміч.
293 Cholemia — холемія, жовчокрів'я, жовчеве отруїння.
294 Cholecystitis—холецистит, запалення жовчевого міхура, жовчоміхурниця.
295 Cholangitis — холангіт, запалення жовчевих проводів.
296 Cholelithiasis — холелітіяза, жовчокаміняччя.
297 Cholera epidemica=Cholera—холера епідемична.
298 Cholera asiatica=Cholera indica—холера азійська, х. справжня.
299 Cholera infantum—холера дитяча, бігунка дитяча епідемична.
300 Cholera nostras=Cholerina — холера свійська, холерина.
301 Chondritis—хрящниця, хрясниця, запалення хряща (-ове).
302 Chondritis syphilitica — хрящниця пранцьова.
303 Chorditis—хордит, запалення голосових зв'язок, запалення голосників, голосниковиця.
304 Chorea electrica—хорея електрична, х. блискавична.
305 Chorea Huntingtoni=Chorea hereditaria chronica — хорея Гентингтонова, х. спадкова хронична.
306 Chorea senilis=Ch. chronica hereditaria — хорея стареча, х. спадкова хронична, х. Гентингтонова.
307 Chorea st. Vitti—хорея Віттова, танок Віттів, дьоргання Віттове.
308 Chorea minor=Ch. st. Vitti—хорея мала, танок малий, танок Віттів.
309 Chorioiditis — хоріоїдит; запалення жилової оболонки очної (жильні, жилівки); жильниця (жилівниця).
310 Chorioiditis tuberculosa — хоріоїдит горбковичний.
311 Chorio-retinitis—хоріо-ретиніт, запалення жильні та сітківки, жильниця й сітківниця, жильно-сітківниця.
312 Chyluria—хілурія, молочосечча.
313 Cirrhosis—цироза.
314 Cirrhosis atrophica—цироза атрофична, ц. занинкова.
315 Cirrhosis Laenneci—цироза Ленекова.
316 Cirrhosis ovarii—цироза яєчникова, ц. яєчника.
317 Cirrhosis pulmonum=Pneumonia interstitialis — цироза легенів, пневмонія проміжна, легенниця проміжна.
318 Cirrhosis renum=Nephritis interstitialis — цироза ниркова, нирковиця проміжна.
319 Clavus—мозоля, нагніток, муль.
320 Climax praematura—клімакс передчасний, передчасне зів'ялення жіноче, плиностин.
321 Colibacillosis—колібацилоза.
322 Colica flatulenta — вітрові кольки, кишкове пучення, газове розпирання кишок.
323 Colica gastrica—кольки шлункові.
324 Colica hepatica—кольки печінкові, кольки жовчеві, кольки від жовчевих камінців.
325 Colica intestinalis—кольки кишкові.
326 Colica mucosa = Enteritis pseudomembranacea — кольки слизові; кишковиця (несправжня) волокняста, клочкувата.
327 Colica renalis—кольки ниркові, кольки від ниркових камінців.
328 Colica stercoracea—кольки калові, кольки від заперття.
329 Colitis—коліт, запалення ободової кишки, ободовиця.
330 Collapsus—колапс, знесилення, занепад, запад.
331 Coloboma—колобома, щілина, вирізка.
332 Coloboma chorioideae — колобома жильної оболонки ока.
333 Colotyphus=Typhus abdominalis — черевний тиф, *коли місцеві поразки кишківника скупчені переважно в ободовій кишці.*
334 Colpitis=Vaginitis=Elytritis — кольпіт, вагініт, піхвиця.
335 Colpitis (Vaginitis) gonorrhoica—вагініт гонорройний; піхвиця г., піхвиця збурова.
336 Coma—кома, знемора, непам'ятство, нестяма.
337 Coma diabeticum—кома цукрівнична, знемора цукр., нестяма ц., непам'ятство ц.
338 Coma puerperale — кома породова, знемора п., непам'ятство п.
339 Coma uremica—кома сечокрівна, сечокрів'яна; знемора с., непам'ятство с.
340 Combustio—опечення *(сухим огнем чи жаром)*, обварення, ошпарення *(водою або рідиною).*

341 Comedones=Acne punctata—[в]угрі.
342 Commotio cerebri—оголомшення мозкове, стрясіння мозку.
343 Compressio cerebri—здавлення мозку (-кове); стиснення, придушення м.
344 Condylomata lata—кондиломи широкі, бородавки широкі, татарки ш., кондиломи пранцьові.
345 Congelatio—відмороження.
346 Conjunctivitis aestivalis—кон'юнктивіт (сполучниця, спійниця) літня (весняна).
347 Conjunctivitis catarrhalis acuta—кон'юнктивіт катаральний гострий, сполучниця (спійниця) катаральна гостра.
348 Conjunctivitis catarrhalis chronica—кон'юнктивіт катаральний хроничний (довгий, довготривалий); спійниця, сполучниця хрон. (довга).
349 Conjunctivitis diphterica—кон'юнктивіт обкладовий (дифтерійний), спійниця (сполучниця) обкладова.
350 Conjunctivitis follicularis—кон'юнктивіт фолікульовий, зернястий; сполучниця (спійниця) фолікульова (зерняста).
351 Conjunctivitis gonorrhoica—кон'юнктивіт гонорройний (збуровий), спійниця (сполучниця) гонорройна (збурова).
352 Conjunctivitis phlyctaenulosa—кон'юнктивіт фліктеновий; сполучниця, спійниця фліктенова.
353 Conjunctivitis trachomatosa=Trachoma — кон'юнктивіт трахомовий (сухий волос); сполучниця, спійниця трахомова; трахома.
354 Constipatio—заперття, закріп, затужавіння, затужавілість, неруха, нсзруха.
355 Contractura—контрактура, стягнення, сколінчення, зведення.
356 Convulsiones epileptiform. adultorum—конвульсії, (судоми, корчі), схожі на чорнонемічні у дорослих.
357 Convulsiones epileptiform. infantum—конвульсії, (судоми, корчі), схожі на чорнонемічні (як у чорнонемічних) у дітей, дитячі.
358 Convulsiones gravidarum—конвульсії, судоми, корчі у вагітних.
359 Convulsiones parturientium — конвульсії, судоми, корчі у роділь.
360 Convulsiones uraemicae—конвульсії, корчі, судоми сечокрівні, (сечокрів'яні).
361 Cor lassum—серце перевтомлене, перевтома серцева.
362 Cornea cornica=Keratoconus—кератоконус; випуклина рогівки конусувата, рогівка конусувата.
363 Corona Veneris—вінок (-очок) Венерин, кругова смуга з пранцьових папулок (цяток) на лобі.
364 Cophosis—кофоза.
365 Corpora aliena—чужорідні речі, що попадають на- й у різні частини тіла.
366 Coryza syphilitica—нежить пранцьова, н. сифілітична.
367 Coxalgia—коксальгія, біль в кульші, кульшовий біль.
368 Coxitis—запалення кульші, кульшиця.
369 Coxitis gonorrhoica—кульшиця гонорройна, к. збурова.
370 Coxitis syphilitica—кульшиця пранцьова.
371 Coxitis tuberculosa—кульшиця горбковична.
372 Coxitis urica—кульшиця сечова, к. грязьова.
373 Cretinismus—кретинізм.
374 Cyanosis adultorum—ціяноза дорослих; синюха, посинілість дорослих.
375 Cyanosis neonatorum—ціяноза, посинілість, синюха нарожденців.
376 Cyklitis—цикліт, запалення війкового тіла, війковотілиця.
377 Cysticercus corporis vitreae—пухирчастий глист (-юк) прозорки.
378 Cystis vulvae—кіста, міховина, торбинчак соромиці.
379 Cystitis—цистит, міхурниця, сечниця.
380 Cystitis gonorrhoica—цистит гонорройний; міхурниця, сечниця збурова.
381 Cystocoele—кила міхурова.
382 Cystolithiasis—камінці міхурові, міхуро-камінча, міхуро-камінниця, міхурове каміння.
383 Cystoplegia—цистоплегія, сечникопараліза.
384 Cystoptosis—цистоптоза, зниження сечника.
385 Cystospasmus—цистоспазм, сечникокорч, сечникостиски.

D

386 Dacryoadenitis—дакріоаденіт; слізниця; запалення сльозової (слізної) залози; жовниця сльозова.
387 Dacryocystitis—дакріоцистит, сльозоміхурниця, запалення сльозового міхура (мішка).
388 Dacryolith[os]—сльозовий камінець.
389 Dacryops—дакріопс; міхурчак сльозопроводу, сльозової залози.
390 Daltonismus—дальтонізм, червононевидячка, кольороневидячка.
391 Debilitas universalis congenita—слабість загальна вроджена; хирість

заг. вродж.; слабість, хирість народженців.
392 Decrepitudo—старече кволість.
393 Decubitus — пролежень, пролєжина, належина.
394 Deferentitis — запалення відвідного проводу яечка, відвіднопровідниця яєчкова.
395 Deferentitis gonorrhoica—деферентит збуровий, відвіднопровідниця яєчкова збурова.
396 Degeneratio adiposa hepatis—переродження жирове печінки; пер. жир. печінкове.
397 Degeneratio amyloidea hepatis—переродження амілоїдне печінки, пер. крохмалювате печінки.
398 Degeneratio amyloidea renum—переродження амілоїдне нирок, пер. крохмалювате ниркове.
399 Degeneratio cordis — переродження серця, пер. серцеве.
400 Degeneratio lipomatodes renum—переродження лойове нирок.
401 Delirium—маячення, верзіння, маячня, верзливість.
402 Delirium acutum—маячення гостре, верзіння гостре.
403 Delirium alcoholicum—маячення алкоголеве; маяч. п'яницьке; верзіння алкоголеве, верзіння п'яницьке.
404 Delirium tremens — маячення п'яницьке; біла гарячка; верзіння п'яницьке з тремтінням.
405 Dementia — недоумство, нетямність, розумова слабість.
406 Dementia apoplectica — недоумство апоплектичне, недоумство післягрецеве.
407 Dementia choreica—недоумство хореїчне.
408 Dementia paralytica—недоумство паралізне; загальна(-ий), поступова (-ий) параліза (паралiж).
409 Dementia praecox (primaria)—недоумство, нетямливість первісна (недоумство раннє).
410 Dementia secundaria — недоумство другоразне.
411 Dementia senilis—недоумство старече, нетямність стареча.
412 Dermatitis—шкур(ов)иця, запалення шкури.
413 Dermatitis herpetiformis—шкур[ов]иця налишайскидна (налишайскидиста), долишаюподібна.
414 Dermatitis scabiosa—шкур[ов]иця коростява.
415 Dermatomycosis favosa — дерматомікоза пархаста; шкурогрибчастість пархаста; шк. паршивиста; шк. паршивлива.
416 Dermatomycosis furfuracea = Pityriasis versicolor — дерматомікоза висівкувата; шкурогрибчастість висівкувата; висівкуватий лишай; висівкуватець.
417 Dermatomycosis marginata—дерматомікоза оточена; д. окрайкована; д. обведена; шкурогрибчастість оточена, окрайкована, обведена.
418 Dermatomyositis — дерматоміозит, шкуром'язовиця.
419 Dermatospasmus = Cutis anserina—дерматоспазма, гусяча шкура, сироти.
420 Descensus ovarii—зниження яечника, осунення яечника.
421 Descensus renum—осунення нирок, осунення ниркове.
422 Descensus uteri — осунення уразу (уразове).
423 Descensus vaginae—осунення піхви (піхвове), осунення присінку уразового.
424 Diabetes insipidus = Diabetes spurius—цукросеччя, цукровиця несправжня, цукр. проста.
425 Diabetes mellitus—цукросеччя, цукрівниця справжня.
426 Diabetes spurius = Diab. insipidus.
427 Diarrhoea—бігунка, пронос.
428 Diathesis haemorrhagica—діятеза кровотечна, схильність до кровотечі, кровотечний уклад.
429 Dilatatio cordis—поширення серця, розшир с., розтяг с.
430 Dilatatio ventriculi—розтяг (розтяжіння) шлунку (шлункове).
431 Diphteria—дифтерія, обклад.
432 Diplegia spastica infantum = Morbus Littli — спастична диплегія дитяча, судомна параліза дитяча.
433 Diplopia—диплопія, подвійне бачення, подвоєне бачення, двобачення.
434 Dipsomania—дипсоманія; нетерплюче піяцтво (періодичне); невтримлива жага до горілки.
435 Dislocatio uteri—здвиг з місця уразу, зміщення уразу.
436 Districhiasis—дистрихіяза, подвоєння вій (подвійний рядок війового волосся).
437 Distomum haematobium—двовустка, двоche кров'яна (що живе в крові).
438 Distomum haepaticum — двуротка (двовустка) печінкова.
439 Distomum pulmonale — двовустка (двоpотка) легенева.
440 Distorsio—розтягнення, напинання.
441 Dolores osteocopi—крутіння в кістках.
442 Ductus Botalii apertus—незарощення Боталового проходу (протоку).

443 Duodenitis — запалення 12-типалої кишки; кишковиця дванадцятипалки.
444 Dysenteria—різачка.
445 Dysenteria amoebica—різачка амебова.
446 Dysenteria bacillaris—різачка бацилярна; р. пал[т]ичкова, різ. цурочкова.
447 Dysmenorrhoea—болючі місячки, дисменорея.
448 Dyspepsia — диспепсія; не[с]травність; не(с)травлення, неперетравлення.
449 Dysphagia spastica—скорч (судома) стравоходова; ск. стравоходу.
450 Dyspnoë—диспное; задихання; задих.
451 Dystrophia muscularis progressiva—дистрофія м'язева поступова, заник живлення м'язів поступовий.
452 Dysuria—дизурія, сечовипускове розладдя, розлагоджений сечовипуск.

E

452a Echinococcus *див.* Hydatides.
453 Eclampsia — еклампсія, судомість, корчевість.
454 Eclampsia gravidarum — еклампсія вагітних; судомість (у) вагітних.
455 Eclampsia infantum—еклампсія дитяча; судомість дитяча.
456 Eclampsia parturientium—еклампсія роділь; судомість (у) роділь.
457 Eclampsia uraemica—еклампсія сечокрівна, судомість сечокрівна.
458 Ecthyma—ектима; вузляста та гнояково-пухирчаста шкурова висипка (осипка).
459 Ecthyma syphilitica—ектима праницьова.
460 Ectopia congenita—ектопія, зміщеність уроджена; ненаміс[т]ність уроджена.
461 Ectopia cordis congenita—ектопія серця уроджена; зміщеність, ненаміс[т]ність серця уроджена.
462 Ectopia renis—ектопія нирки; зміщеність, ненаміс[т]ність нирки.
463 Ectopia vesicae urinariae congenita—ектопія сечника уроджена; вивернення сечника уроджене; вилазіння, висунення (назовні) наповерх сечника уроджене.
464 Ectropium palpebrarum—вивернення, вивертання повік.
465 Eczema—екз[ц]ема, осипка.
466 Eczema marginatum—екз[ц]ема оточена, е. окрайкована, е. обведена; осипка оточена, о. окрайкована, о. обведена.
467 Eczema syphilitica—екз[ц]ема праницьова, осипка праницьова.
468 Elephantiasis Arabum — слоновість, слонуватість арабів (арабська); [*тоб-то, що про неї вперше дали повідомлення арабські письменники*].
469 Elephantiasis Graecorum—слоновість грекін (грецька), за грецькими авторами [*у них* Eleph. Graec. є рід прокази].
470 Elevatio uteri — здвиг[ання] уразу вгору; підведення уразу вгору, піднімання у. вгору.
471 Embolia — емболія, жилозаткнення, жилозатулення.
472 Embolia cerebri—емболія мозкова, жилозаткнення мозкове.
473 Embolia puerperalis—емболія породова, жилозаткнення породове.
474 Emmetropia—еметропія, правильнозорчість, вірнозорч[к]ість.
475 Emphysema — емфізема, роз[на]дуття.
476 Emphysema pulmonum—емфізема легенів (легенева), ядуха легенева, роздутливість легенева.
477 Emphysema subcutaneum — емфізема підшкур[ова]на, роз[на]дуття підшкурове.
478 Empyema—емпієма, гнойозаповнення дуплини, гнойодуплинність.
479 Empyema articuli—емпієма суглобу (-ова), гноєдуплинність суглобова.
480 Empyema articuli rheumatica—емпієма суглобова ревматична, гноєдуплавість ломцева.
481 Encephalitis acuta—енцефаліт, мозковиця гостра.
482 Encephalitis lethargica — енцефаліт летаргічний, мозковиця сонлива.
483 Encephalitis traumatica — енцефаліт травматичний; мозковиця забійна, м. забитна.
484 Encephalocele — енцефалоцеле, мозкова кила.
485 Encephalomalacia — енцефаломаляція; розм'якання, розм'якнення мозку.
486 Endoarteriitis chronica deformans (*див.* Arteriosclerosis) — ендоартеріїт, середночервоножилиця хронічна (довготривала) нівечна.
487 Endocarditis — ендокардит, середносердиця.
488 Endocarditis acuta verrucosa — ендокардит, середносердиця гостра бородавчаста.
489 Endocarditis acuta ulcerosa—ендокардит, середносердиця гостра виразкова.
490 Endocarditis chronica — ендокардит, середносердиця хронічна, довгочасна, довготривала.
491 Endocarditis gonorrhoica — ендокардит збуровий, середносердиця збурова.

492 Endocarditis rheumatica — ендокардит, середносердиця ревматична, с. ломцева.
493 Endocervicitis—запалення слизневої оболонки уразової шийки, середноуразниця шийки.
494 Endometritis—ендометрит, середноуразниця.
495 Endometritis gonorrhoica — середноураз[н]иця збурова.
496 Endometritis puerperalis — середноураз[н]иця породова.
497 Endopericarditis — ендоперикардит, середноосердиця.
498 Enteritis catarrhalis—кишковиця катаральна.
499 Enterocolitis—ентероколіт, кишковиця ободової кишки, ободовиця.
500 Enteritis membranacea (*див.* Colika mucosa)—кишковиця плівчаста.
501 Enteritis tuberculosa — кишковиця горбковична.
502 Enterocele-ентероцеле,кишкова кила.
503 Enterolithos — ентероліт; кишковий камінець, каловий камінець.
504 Enteroptosis universalis—поруха нутрощів загальна; зрушення нутр. заг.; здвиг н. з.
505 Enterorrhagia—кровотеча кишкова.
506 Entropium palpebrae—завернення повік(и), підвернення повік.
507 Enuresis nocturna—сечонестримання; сечонестриманість ліжкова, у ліжку; (*vulg.*) *про осіб, що хорі на цю хоробу*: сцикун (ч.), сцикуха (ж).
508 Enuresis spastica—сечонестримання, сечонестриманість [с]корчове (-а), стискове (-а).
509 Ephelides—веснянки, веснявки, ластовиння, ряботиння.
510 Epididymitis—над'яйковиця.
511 Epididymitis gonorrhoica—над'яйковиця збурова.
512 Epididymitis syphilitica—над'яйковиця сифілітична, пранцьова.
513 Epididymitis tuberculosa—над'яйковиця горбковична.
514 Epilepsia—епілепсія, чорна неміч, падавка, падучка.
515 Epilepsia Jackson'a—епілепсія Джексонова, еп. часткова.
516 Epiphora—сльозотеча.
517 Epiploitis—епіплоїт, чепчевиця, запалення чепця.
518 Episcleritis—епісклерит, надбільчаниця.
519 Epispadia—епіспадія, хиба розвитку, коли розтулина (вічко) сечоводу міститься на спинці прутня.
520 Epistaxis—кровотеча, кровотіч носова, кр. з носа.
521 Erosiones—пошморги, пошмора, натертя, садно.
522 Erosiones colli uteri—ерозії шийки уразової, пошмори ш. у., пошморги ш. у., поверхові ранки на шийці уразовій.
523 Erosiones papillae puerperales—ерозії пипки породові; пошмори, пошморги пипки породові; натертя пипки породове.
524 Erysipelas—бешиха.
525 Erysipelas puerperalis—бешиха породова.
526 Erythema exudativum multiforme—еритема просочена різновидна, червонівка пр. різнов.
527 Erythema nodosum—еритема вузляста, червонівка вузляста, ч. вузликова.
528 Erythema simplex—еритема звичайна, червонівка звичайна, проста.
529 Exarticulatio — екзартикуляція, суглобовитин.
530 Excoriatio—екскоріяція, відшкур[о]чення; втрата, здертя верхньої шкурочки.
531 Exencephalia—ексенцефалія.
532 Exostosis—екзостоза, кістковий виросток.
533 Exostosis syphilitica—екзостоза пранцьова, кістковий виросток пранцьовий.
534 Extensio—розтягнення, рóзтяг, напруження.
535 Exulcerationes—виразчатість, [об]oраненість.
536 Exulcerationes colli uteri—ранки на шийці уразовій; виразчатість уразової шийки; [об]ораненість уразової шийки.

F

537 Fames—голод, голодування.
538 Faux lupina—вовча паща, вовчий писок.
539 Favus—пархи, шолуді.
540 Febris biliosa—пропасниця (гарячка) жовчева.
541 Febris flava—жовта гарячка, жовта пропасниця.
542 Febris gastrica—шлункова лихоманка. шлункова пропасниця.
543 Febris intermittens—пропасниця, трясовиця, трясця, поганка, палючка, гарячка, лихоманка. Т о ч н і ш е: (*общ. назван.*) пропасниця, лихоманка; *(с ознобами)* трясовиця, трясця; *(при острозаразн. забол.)* палючка, гарячка; *(пережн. лих.)* пропасниця перемінна, перемінчаста, перерйвчаста; *(изнурительная)* гнітючка, гнітюха; *(местн. названия)* зимниця, шіпли, поганка, тітка, прозірка, веретенниця.

544 Febris intermittens larvata—пропасниця перемінкова потайна, пропасниця перерйвчаста потайна.
545 Febris intermittens quartana—пропасниця перемінчаста (перерйвчаста) четвертячка.
546 Febris intermittens quotidiana—пропасниця перемінчаста (перерйвчаста) щоденна; невсипуха.
547 Febris intermittens tertiana—пропасниця перемінч. (перерйвч.) третячка.
548 Febris lactica—пропасниця молочна.
549 Febris maltiensis—мелітококція, пропасниця мальтівська.
550 Febris miliaris—пропасниця потова; пітниця.
551 Febris puerperalis—пропасниця породова, гарячка (палючка) породова.
552 Febris recurrens—гарячка поворотна; г. зворотна.
553 Febris scarlatinosa—пропасниця, гарячка шкарлятинна.
554 Febris traumatica—пропасниця, палючка травматична.
555 Febris typhoidea—гарячка тифоподібна, гар. тиф[ов]иста.
556 Febris variolosa sine Variola—пропасниця, палючка віспова без висипки.
557 Fillaria medinensis—філярія мединська, філярія гвінійська; глистючок з класи круглих глистюків (Nematodes).
558 Fillaria sanguinis—філярія крів'яна; глистючок з класи Nematodes *(зародки його знаходять у крові людини, вони спричиняють хороби)*.
559 Fissura palati congenita—щілина піднебіння уроджена.
560 Fistula ani—нориця відхідника; н. відхідникова, н. відходова.
561 Fistula colli congenita—нориця шийна уроджена.
562 Fistula dentis—нориця зубова.
563 Fistula ducti Stenonii—нориця Стенонового проводу.
564 Fistula intercostalis—нориця міжреберна; н. міжреброва.
565 Fistula mammae puerperalis—нориця цицькова породова.
566 Fistula perinei—нориця переміжжя.
567 Fistula recti—нориця кутниці; н. кутнична.
568 Fistula recto-vaginalis—нориця кутнично-піхвова.
569 Fistula sacci lacrimalis—нориця слізного міхурця.
570 Fistula stercoralis—нориця калова.
571 Fistula utero-intestinalis — нориця уразово-кишкова.
572 Fistula uteri—нориця уразова.
573 Fistula vesico-recto-utero-vaginalis—нориця сечнико-кутничко-уразово-піхвова.
574 Fluor albus—білотечча;білячка; білі, уплави; білий цвіт.
475 Folliculitis simplex—фолікуліт звичайний.
576 Foramen ovale apertum—незрощення яйцюватого вічка (отвору).
577 Fractura—злам, полом, перелом.
578 Fractura cranii—злам черепа.
579 Fractura cranii neonatorum—злам черепа у народженців.
580 Fulmine ictus—поразка блискавкою; блискавичний забій (вдар), враження блискавкою.
581 Fungus articuli = Tumor albus—гриб суглобовий, *(власне)* суглобовиця горбковична, білий опух суглобовий.
582 Funiculitis — фунікуліт; мотузиниця насіннева.
583 Funiculitis gonorrhoica—мотузниця збурова.
584 Furunculus (Furunculosis) — чиряк (фурункульоза), чиряків'я, зачир(ч)явіння, за(о)чирявилість, чирякуватість.

G

585 Galactocele—галактоцеле, торбинчак молочної залози (цицьки).
586 Galacturia (*v.* Chyluria)—молочосеччя.
587 Galactophoritis puerperalis—галактофорит породовий.
588 Galactorrhoea—молокотеча, галакторея.
589 Gangraena—гангрена, мертвиця, замерлість, змертвілість.
590 Gangraena cavi buccalis—гангрена ротової дуплини.
591 Gangraena herniae—мертвиця кили, змертвілість кили.
592 Gangraena humida—змертвілість мокра, мертвиця мокра, мертвиця гнилява.
593 Gangraena pharyngis—мертвиця горляна, м. горлова.
594 Gangraena pulmonum — мертвиця (гангрена) легенева.
595 Gangraena senilis—мертвиця стареча.
596 Gangraena sicca—мертвиця суха.
597 Gangraena symmetrica Raynaudi—мертвиця обопільна, мертв. Рейнода.
598 Gangraena vulvae—мертвиця соромітні, (соромиці).
599 Gastralgia (*v.* Cardialgia)—гастральгія, біль шлунковий *(нервовий)*.
600 Gastroectasia — розтяг шлунковий, розшир шлунковий.
601 Gastritis (*v.* Catarrhus ventriculi)—шлунковиця.

602 Gastritis phlegmonosa—шлунковиця флегмонова; шл. бехова.
603 Gastritis submucosa — шлунковиця підслизнівчата.
604 Gastrocolitis = Gastroenteritis — гастроколіт, шлункоободовиця.
605 Gastroduodenitis — гастродуоденіт, запалення шлунку й 12-типалоі кишки; шлунко - 12 - типалівковиця.
606 Gastroenteritis (*v.* Catarrhus gastrointestinalis) — шлунко-кишковиця.
607 Gastrohepatitis — гастрогепатит, шлунко-печін[ков]иця.
608 Gastroptosis — гастроптоза, шлункоздвиг, зрушення шлунку, зр. шлункове.
609 Gastrospasmus—гастроспазм, шлункоскорч, шлункостиски, скорч шлунковий, стиски шлункові.
610 Genu valgum—викривлення ніг (ноги) коліном(-ьми) всередину, клишоногість з коліном всередину.
611 Genu varum—викривлення ніг (ноги) коліном (-ьми) на[зо]вні, клишоногість з коліном на[зо]вні.
612 Gerontoxon (Arcus senilis)—геронтоксон; стареча дуга, змутнілість рогівки вузенькою дугою по краю її у старих людей.
613 Gigantismus — гігантизм; велетенський зріст.
614 Gingivitis—запалення ясен, ясн[ев]иця.
615 Gingivitis mercurialis — ясн[ев]иця живосріблова, я. живосрібляна.
616 Gingivitis scorbutica — ясн[ев]иця скоробутна, я. гнильцева.
617 Glaucoma—главкома; зелена вода.
618 Glossitis—язиковиця.
619 Glykosuria—глікозурія, глікозосеччя.
620 Gonagra—гонагра, артритизм колінного суглоба.
621 Gonitis—гоніт, коліносуглобиця.
622 Gonitis gonorrhoica—коліносуглобиця збурова.
623 Gonitis rheumatica acuta—коліносуглобиця ломцева гостра.
624 Gonitis tuberculosa—коліносуглобиця горбковична.
625 Gonorrhoea—гонорея, збуриця.
626 Gonorrhoea articulationum—гонорея, збуриця суглобів, зб. суглобова, збуросуглобиця.
627 Gonorrhoea conjunctivae (*див.* Blenorrhoea)—спійнина збурова.
628 Gonorrhoea endocardii (*див.* Endocarditis gonorrhoica) — середносердиця збурова.
629 Gonorrhoea epidydimis (*див.* Epidydimitis gonorrhoica) — над'яйковиця збурова.
630 Gonorrhoea glandis penis (balanitis)—жолудиниця збурова.
631 Gonorrhoea testiculi—яйковиця збурова.
632 Gonorrhoea uretrae = Urethritis gonorrhoica — збуриця, трипер, сечівниківиця збурова.
633 Gonorrhoea uteri—уразниця збурова.
634 Gonorrhoea vaginae—піхвовиця збурова, збуриця піхвова.
635 Gonorrhoea vesicae urinariae—сечниковиця збурова.
636 Gonorrhoea vulvae—соромітн[ян]иця збурова; збуриця соромітні (вульви).
637 Granuloma fungoides — гранульома грибчаста; мікоза грибчаста на шкурі.
638 Graphospasmus — писарський скорч, писарська судома.
639 Graviditas abdominalis (*див.* Gravid. extrauterina)—вагітність черевна.
640 Graviditas extrauterina — вагітність [по]заурозова.
641 Graviditas tubaria—вагітність руркова; в. трубова.
642 Gripp (*див.* Influenza)—грип, інфлюенця.
643 Gumma syphilitica—ґума праншьова; вузлястий третневий праншьовик.

H

644 Haematemesis — блювачка кров'ю, блювота кров'яна.
645 Haematocele—гематоцеле, кров'яний опух яйця (яєчка, яйка).
646 Haematochyluria — гематохілурія, кровомолочосеччя.
647 Haematoma auriculae = Othaematoma —кров'яний наростень вуха (вушної скойки), кров'як вуха.
648 Haematoma cavi tympani—гематома бубенцевої дуплини, кров'як бубенцевої дуплини, кров'яний наростень б. д.
649 Haematoma funiculi spermatici—гематома насіннього мотузочка; кров'яний наростень н. м., кров'як н. м.
650 Haematoma retrouterina—кров'яний опух [по]заурозовий, кров'як [по]заурозовий.
651 Haematoma spontanea—гематома незалежна (безпривідна); кров'яний опух безпривідний, не знать з чого.
652 Haematoma tunicae vaginalis testis—гематома піхвової оболонки яєчка (яйка), г. піхвівки яєчкової.
653 Haematoma vulvae—гематома соромітні.
654 Haematomyelia (*див.* Apoplexia spinalis) — гематомієлія; крововилив у спинний мозок; апоплексія спинномозкова; грець спинний.
655 Haematopneumothorax — гематопневмоторакс; повітрогруддя кров'яне, п. кров'ясте.

656 Haematorrhachis — гематорахіс; крововилив у хребниковий канал.
657 Haematosalpinx — гематосальпінкс; крововилив в уразову трубу.
658 Haematuria—гематурія, кровосеччя.
659 Haematuria renalis—гематурія ниркова, кровосеччя ниркове.
660 Haematuria vesicalis—гематурія сечникова, кровосеччя сечникове.
661 Haemopericardium — гемоперикардій, кровоосердя, осердя кров'яне, ос. кров'ясте; осердиця кров'яна, кров'яста.
662 Haemophilia—гемофілія, кровотеч[н]ість вроджена.
663 Haemoptysis — кровохаркання, кашель з кров'ю.
664 Haemoptysis tuberculosa—кровохаркання горбковичне.
665 Haemoptoë (*див.* Haemoptysis)—кровохаркання.
666 Haemoptoë tuberculosa *див.* Haemoptysis tuberculosa.
667 Haemorrhagia—кровотеча, крововилив, крововиплив.
668 Haemorrhagia ante partum—кровотеча у вагітних, кровотеча доположова.
669 Haemorrhagia cerebri—геморагія мозкова, крововилив мозку.
670 Haemorrhagia cerebri neonatorum—геморагія мозкова у народженців.
671 Heamorrhagia cerebelli — геморагія мозочкова.
672 Haemorrhagia coniuncivae—крововилив під спійню (сполучню).
673 Haemorrhagia gland. suprarenalis—крововилив у надниркову залозу.
674 Haemorrhagia gravidarum—кровотеча у вагітних.
675 Haemorrhagia intestinalis—кровотеча з кишок; к. з кишківника, к. кишківникова.
676 Haemorrhagia medullae spinalis *див.* Haematomyelia — кровотеча в спинний мозок.
677 Haemorrhagia retinae—крововилив у сітківку.
678 Haemorrhagia traumatica—крововилив від травми, крововилив забійний.
679 Haemorrhagia umbilicalis—крововилив у пупець, кр. пупцевий.
680 Haemorrhoides—гемороїди, ôход.
681 Hallutinationes—галюцинації, мана́, ома́на, мара́, привид.
682 Helminthiasis—глистяна хороба, глисти. а) Taenia echinococcus hepatis—ехінокок, ціп'як пухирчастий печінковий. б) Cestodes — глисти, глистюки смужчасті; г. стріччасті, биндчасті; ціп'яки. в) Trematodes — глисти, глистюки ссунні. г) Nematodes (*окрім* Ankylostoma duodenale) — глисти, глистюки округлі. Ankylostoma duodenale (*див.* Anchyl. duodenal.) — ан[х]кілостома, ссунець печінковий.
684 Helminthiasis bulbi oculi — глисти очної баньки.
685 Hemeralopia—куряча сліпота, луна (*Грінченко*).
686 Hemianopsia — геміанопсія; півзорчість; [на]півзоркість навкругова, навколова.
687 Hemicrania—мігрена.
688 Hemiplegia—геміплегія, параліза одної половини тіла, параліза однобічна.
689 Hemiplegia spastica infantum—геміплегія судомна дитяча, параліза однобічна судомна дитяча.
690 Hemiplegia cerebralis post haemorrhagiam — геміплегія мозкова після крововиливу; параліза однобічна після крововиливу в головний мозок, після апоплексії.
691 Hepar adiposum—зажирілість печінкова, жирна печінка.
692 Hepatitis — печінковиця, запалення печінки.
693 Hepatitis biliaris—печінковиця жовчева.
694 Hepatitis interstitialis chronica = Cirrhosis hepatis — гепатит (печінковиця) проміжний довгочасний, затяжний, довготривалий; шроза печінкова.
695 Hepatitis interstitialis hypertrophica — печінковиця проміжна буйна, перерісна.
696 Hepatitis parenchymatosa (diffusa) acuta (*див.* Atrophia hepatis acuta flava) — печінковиця м'якушна (розливчаста), розпливиста гостра.
697 Hepatitis purulenta — печінковиця гнойова, гнойовик печінковий.
698 Hepatitis suppurativa—*див.* H. purulenta.
699 Hepatitis syphilitica—печінковиця праншьова.
700 Hernia—кила, ґила.
701 Hernia acquisita (epiploica, cruralis, femoralis, inguinalis, lumbalis, obturatoria й инш.) — кила, ґила придбана, набута, здобута (чепцева, стегнова, пахвинна, поперекова, затульна й инші).
702 Hernia congenita (cerebri й инш.)—кила, ґила уроджена, природжена (мозкова й инш.).
703 Hernia uteri — кила, ґила уразова.
704 Herpes corneae—герпес рогівки, пухирчатка рогівки.
705 Herpes simplex—герпес, пухирчатий

лишай звичайний, пухирчатка зв., пухирчата осипка зв.

707 Herpes syphiliticum—герпес пранцьовий, пухирчатка пр.; пухирчата осипка (висипка) пранцьова.

708 Herpes tonsurans (Trichophyton tonsurans)—стрижець.

709 Herpes zoster — лишай кружлястий; л. круговий.

710 Hiatus spinalis congenita—роззявина хреб[т]ова уроджена.

711 Homicidium—забиття, згуба, вбивство.

712 Homicidium *огнестрельным оружием*—забиття, згуба, вбивство з самопального знаряддя.

713 Homicidium *режущ. и колющ. инструментами* — забиття, згуба, вбивство ріжучим та колючим струментом, речами

714 Hordeolum—ячмінець.

715 Hydrarthrosis—водосуглоб'я.

716 Hydatides—гідатиди (пухирчасті глистюки. *здебільшого* ехінокок).

717 Hydatides cerebri—гідатиди мозку, мозкові (пухирчасті глистюки, *здебільшого* thaenia echinococcus).

718 Hydatides hepatis—гідатиди печінкові (пухирчасті глистюки, *здеб.* ехінокок).

719 Hydatides pulmonum—гідатиди легенів (пухирчасті глистюки, *здебільшого* ехінококи).

720 Hydradenitis—потівковиця, запалення потових (пітних) залоз.

721 Hydramnion—гідрамніон; ненормальне збільшення вод у вагітних.

722 Hydrocele testis—водяна кила ясчка, яйкова.

723 Hydrocele funiculi spermatici—гідроцеле насінньового мотузочка, водяна кила нас. мот.

724 Hydrocephalus chronicus acquisitus—водянка головного мозку довгочасна набута.

725 Hydrocephalus chronicus congenitus—водянка головного мозку довгочасна вроджена.

726 Hydronephrosis—гідронефроза, водонирків'я: наповнення нирки (*вл.* ниркової миски) рідиною через які перепони для відтікання сечи з нирки.

727 Hydropericardium — гідроперикардій, водоосердя.

728 Hydrophobia=Lyssa—сказ, водожах[ливість].

729 Hydropneumothorax — водоповітрогруддя.

730 Hydropneumothorax tuberculosa—водоповітрогруддя горбковичне.

731 Hydrops—водяна, водянка.

732 Hydrops articularis (*див.* Hydrarthrosis)—водосуглоб'я.

733 Hydrops asthmaticus — *див.* Beriberi.

734 Hydrops bursae praepatellaris—водянка надколінної кешеньки.

735 Hydrops cystis felleae—водянка жовчевого міхура.

736 Hydrops folliculorum Graafii—водянка Графових торбиночок.

737 Hydrops pulmonum—водянка легенів, водяна пухлина л.

738 Hydrops tendovaginalis—водянка тужневих (сухожилових) піхов (піхвів).

739 Hydrorrhachis congenita (Spina bifida) — гідрорахіс, спіна біфіда: уроджена потворність, коли в спинному мозку набирається рідина, при чому, як одночасно буває ще й щілина в хребцях (spina bifida),—туди виходить ще водяний торбинчак (ніби кила) від хребтового мозку.

740 Hydrosalpinx—гідросальпінкс; водонаповнення (рідинонаповнення) яйцепроводу (уразової труби).

741 Hyhmoritis — гайморит, гаймориця, надриця гайморова.

742 Hygroma — гігрома: водяний напух (пухлина) в слизовому капшукові або сухожиловій піхві.

743 Hyperaciditas—перекислення, надкислість.

744 Hyperaemia cerebri—багатокрівність мозкова, кровонатиск мозковий, кровонаплив мозковий, кровопереповнення мозкове.

745 Hyperaemia hepatis — кровонаплив, багатокрів'я печінкове; кровопереповнення печінкове.

746 Hyperchlorhydria — гіперхлоргідрія, перебільшення соляною кислотою шлункового соку.

747 Hyperemesis—надмірна блювотність (блювота), невтримана бл.

748 Hyperemesis gravidarum—невтримна блювота у вагітних.

749 Hyperhidrosis—гіпергідроза, надмірне потіння, потообливання.

750 Hypermetropia — далекозор[ч]ість.

751 Hyperplasia amygdalarum —переростання мигдаликів, розростання м., вибуяння м.

752 Hypersecretio (ventriculi)—гіперсекреція, пересоччя шлункове.

753 Hyperthermia—гіпертермія, перегрівання.

754 Hyperthyreoidismus (morbus Basedovii) — гіпертиреоїдизм, Базедова хороба; переборлаковість, перебільшене виділення гормонів борлакової залози.

755 Hypertrichosis—гіпертрихоза; надмірна волосатість.

756 Hypertrophia colli uteri—буйне (надмірне) разростання уразової шийки; вибуяння, переріст ур. ш.

757 Hypertrophia cordis primaria—гіпертрофія серця первісна, вибуяння серцеве, надмірний зріст серця.

758 Hypertrophia cutis—гіпертрофія шкури (шкурянка), вибуяння шкури; буйне разростання шкури.

759 Hypertrophia gl. amygdalarum (tonsillaris) — розрощення мигдаликів; вибуяння мигдаликів.

760 Hypertrophia hepatis — гіпертрофія печінки (печінкова), разрощення п., вибуяння п.

761 Hypertrophia lienis—гіпертрофія коси (селезінкова), вибуяння селезінки, розрощення с.

762 Hypertrophia prostatae—гіпертр. передсечника, вибуяння п., розрощення п.

763 Hypochlorhydria — гіпохлоргідрія, зменшення соляної кислоти в шлунковому сокові.

764 Hypochondria — гіпохондрія: псих. хороба з пригніченим станом загального самопочуття у хорого від хороби, що ніби існує в нього.

765 Hypopyon — гіпопійон, скупчення гною в передній очній камері.

766 Hypospadia—гіпоспадія: хиба розвитку, коли відтулина (вічко) сечоводу міститься на нижній поверхні прутня.

767 Hysteria—гістерія.

768 Hysterocele=Hernia uteri — гістероцеле, кила уразу, к. уразова.

I

769 Ichthyosis—іхтійоза, риб'яча шкура.

770 Icterus—жовтяниці.

771 Icterus catarrhalis—жовтяниці катаральні.

772 Icterus gastro-duodenalis—жовтяниці шлунково-дванадцяткові.

773 Icterus gravis *див.* Atrophia hepatis acuta flava — жовтяниці тяжкі, ж. лихі, печінкозаник гострий жовтий.

774 Icterus epidemica — жовта гарячка, жовтяниці епідемичні.

775 Icterus neonatorum—жовтяниці народженців.

776 Idiotismus (Idiotia)—ідійотизм, недоумство.

777 Ileitis—кишковиця клубова.

778 Ileo typhus—черевний тиф.

779 Ileus—перекрут кишковий; непрохід[ність], непропуск[ність] кишковий[а].

780 Imbecillitas — тупоумство, тупоумність.

781 Impetigo—імпетіго: окрема шкуряна хороба з поверхових гнояночок та шкурочок.

782 Impetigo syphilitica—імпетіго пранцьове.

783 Inaciditas=Anaciditas — інацидитас; недокислотність, недокислоття (шлункове).

784 Inanitio *див.* Cachexia — виснага, виснаженість, хирявість, хирість.

785 Inanitio senilis—хирість старeча.

786 Inanitio adultorum—виснаженість у дорослих, хирявість у дорослих.

787 Incarnatio unguis—нігтеврощення.

788 Incontinentia urinae — сечонестримність.

789 Infanticidum—дітогубство.

795 Infarctus lienis—інфаркт селезінковий; кровозапрудження й крововилив у селезінку.

791 Infarctus pulmonis—інфакрт легеневий; кровозапрудження й крововилив у легенях.

792 Infiltratio apicis—інфільтрація верхівки; втиснення чужорідних речей в тканинні клітини й поміж них.

793 Infiltratio urica—інфільтрація сечова; втиснення складових частин сечи в клітини тканинні та поміж них.

794 Influenza—інфлюенця.

795 Insolatio—інсоляція; огрівання сонячним промінням, а також хороби від перегрівання, (*здебільшого* удар); сонячний, тепловий удар; оголомшення сонячне, теплове.

796 Intertrigo—прілість (попрілість).

797 Intoxicatio acuta voluntaria (Suicidium) — самоотруїння гостре; самогубство отруїнням.

798 Intoxicatio per alimentum (Botulismus і инш.) — отруїння харчовими речами (м'ясними продуктами й инш.).

799 Intoxicatio per morsum venenosum: morsus serpentis, morsus insectae—отруїння від покусу отруйними тваринами: змією (гадюкою), комахами. Morsus serpentis — покус змією (гадюкою), покус гадючий. Morsus insectae—покус комахою.

800 Intoxicatio per inspirationem substantiae venenosae — отруїння вдиханням отруйних матерій (газів, парів).

801 Intoxicatio per substantia organica et minerali — отруїння органичними та мінеральними матеріями. Bromismus — бромізм, отруїння бромом. Cholera stibia — отруїння антимоном (антимонієва халера). Ergotismus — ерготизм, отруїння маточ-

ними ріжками (secale cornutum). Phosphorismus — фосфоризм, отруіння фосфором.

802 Intoxicatio chronica per substantias minerales — отруіння хронічне мінеральними матеріями. Colica saturnina—кольки від отруіння оливом, кольки олив'яні. Hydrargyrosis — гідраргіроза, отруіння живим сріблом, живосрібляне отруіння. Nercosis mercurialis — некроза меркурійна, змертвіння меркурійне, зм. живосрібляне. Paralysis mercurialis — паралїза меркурійна, п. живосрібляна.

803 Intoxicatio chronica per substantias organicas—отруіння хронічне (довгочасне, довге) органічними матеріями. Cocainismus — кокаінізм; отруіння хронічне кокаіном; хоробплива слабість до кокаїну. Etherismus — етеризм; хронічне отруіння етером. хронічне зловживання етеру, хрон. хоробплива слабість до етеру. Lathyrismus—латиризм, хронічне отруіння рослиною з роду Lathyrus (з сім'ї метеликових). Morphinismus — морфінізм. хронічне отруіння морфісм, хрон. зловживання морфію, хоробплива слабість до морфію.

804 Intoxicatio ptomainica — отруіння птомаінами.

805 Intoxicatio urinaria — отруіння сечове.

806 intoxicatio uraemica—отруіння уремичне.

807 Invaginatio (intussusceptio) intestini—інвагінація кишкова, всунення кишкове, застрявання кишки.

808 Inversio uteri—виверненя уразове (уразу).

809 Inversio vaginae—виверненя піхвове, в. уразового присінку.

810 Irido-chorioiditis — іридо-хоріоїдит, веселкожильниця.

811 Irido-cyclitis—іридо-цикліт, веселкорайковотілиця.

812 Irido-cyclitis syphilitica—іридоцикліт пранцьовий.

813 Iritis—ірит, райдужниця.

814 Iritis gonorrhoica — ірит збуровий, райдужниця збурова

815 Iritis rheumatica — ірит ломцевий, райдужниця ломцева.

816 Iritis syphilitica—ірит сифілітичний, райдужниця пранцьова.

817 Ischiagra — ішіягра, біль стегновий (у стегні) сечокислого походження.

818 Ischias — ішіяс, сідноневр[во]виця, сідна нервиця.

819 Ischnria — ішурія, сечозатримання.

К

820 Kala-azar = Splenomegalia tropica, Dum-Dum, Fieber — кала-азар: (тяжка інфекц. тропічна хороба, що спричиняється паразитом Leischmania Donovani).

821 Katalepsia — каталепсія, скаменілість: явище при деяких нервових хоробах (а також при гіпнозі), коли окремі частини тіла зостаються непорушні (ніби скаменілі) довгий час у стані, навіть цілком неприродньому, який їм надасть стороння сила (експериментатор і таке ин.).

822 Keratitis interstitialis = Kerat. parenchymatosa, Ker. profunda — рогівковиця, рогівниця глибока; р. проміжна; р. м'якушна.

823 Keratitis mycotica (purulenta)—рогівковиця, рогівниця мікотична; р. гнойова.

824 Keratitis parenchymatosa = Ker. profunda, Ker. interstitialis — рогівковиця, рогівниця м'якушна; р. паренхімова.

825 Keratitis phlyctaenulosa — рогівковиця (рогівниця) фліктенова.

826 Keratitis superficialis — рогівковиця (рогівниця) поверхова.

827 Keratocele — кила рогівки, випин[ання] бульбасте рогівкове.

828 Keratoconus—кератоконус, конусувате випирання рогівки.

829 Keratoglobus = Cornea globosa — кератоглобус; кулевате випирания рогівки.

830 Keratomalacia—кератомаляція; розм'якнення (розм'якання) рогівки.

831 Kolpitis *див.* Colpitis = Vaginitis—колпіт, піхвиця.

832 Kolpocele—кила піхвова.

833 Koprostasis—копростаза; калове запертя, закріп, затужавіння; калова незруха.

834 Kraurosis vulvae — кравроза соромитні, атрофична сухість (жорсткість) соромитні.

835 Kryptorchismus—крипторхізм, нутрящтво, сховане яєчко, зупинення яєчка (одного або й обох) више калитки; порожня калитка (коли обидвох яєчок нема).

836 Kyphosis—кіфоза, горбатість задня, горб на спині, взагалі с[ви]кривлення хребника назад.

L

837 Labium leporinum = Labium fissum—заяча губа; уроджена щілина крізь усю верхню губу.

838 Laryngitis catarrhalis—горлянковиця катаральна.

839 Laryngitis crouposa — горлянковиця крупозна, г. плівчаста.

840 Laryngitis diphterica—горлянковиця дифтерійна, г. обкладова.

841 Laryngitis erysipelatosa—горлянковиця бешишна.

842 Laryngitis phlegmonosa—горлянковиця бехова.

843 Laryngitis tuberculosa—горлянковиця горбковична.

844 Laryngospasmus s. Laryngitis stridulus—горлянкостиски.

845 Laryngostenosis—звузіння горлянки, звузіння горлянкове, горлянкозвузіння.

846 Laryngotracheitis — ляринготрахеїт, горлянко-дихавковиця.

847 Lateroflexio uteri—загин уразу набік.

848 Lateroversio uteri—нахил уразу набік, збочення уразове.

849 Leontiasis (Lepra tuberosa) = Facies leontica — леонтіяза: на лева скидистий вид у осіб, уражених шишкуватою лепрою (проказою).

850 Lepra (Lepra arabum)—проказа (арабська, справжня).

851 Lepra corneae—проказа рогівки.

852 Leptomeningitis — лептоменінгіт, м'якооплонниця мозкова, оплонниця мозкова м'яка.

853 Leptomeningitis tuberculosa—лептоменінгіт горбковичний, оплонниця м'яка горбковична.

854 Leucaemia — левкемія, білокрів'я.

855 Leucocythaemia = Leucocytosis — левкоцитемія, білокрівцекрів'я.

856 Leucodermia syphilitica—левкодермія пранцьова, білошкур'я пранцьове, шкурообезбарвлення пранцьове.

857 Leucoma—більмо.

858 Leucoma adhaerens—більмо зрощене.

859 Leucorrhoea *див.* Fluor albus—білотеччя.

860 Lichen ruber—лишай червоний.

861 Lichen syphiliticus—лишай пранцьовий.

862 Lien mobile—коса (селезінка) рухлива, к. зрушена, к. (с.) пересувна.

863 Lienitis—запалення коси, зап. селезінки, селезінниця.

864 Lipaemia—ліпемія, збільшення кількости жиру в крові, жирокрів'я.

865 Lipomatosis luxurians muscularis progressiva—зажирілість зайва (розкішна) м'язева поступова.

867 Lipomatosis universalis — зажирілість загальна; розжирілість загальна; потовстіння, потовщення загальне.

868 Lipuria—ліпурія, жиросеччя.

869 Lithopaedion—літопедіон; скаменілість зародка, с. плоду всередині матери.

870 Lordosis—льордоза, с[ви]кривлення хребта вбік і вперед, скривобочення вперед, горбатість передня.

871 Luctamina (Soor)—пліс††нявка.

872 Lues *див.* Syphilis—пранці, сифіліс.

873 Lues hereditaria = L. congenita — пранці спадкові.

874 Lues primaria—пранці первісні, первак пранцьовий.

875 Lues secundaria—пранці другоступневі, друговиява пранцьова.

876 Lues tertiana (gummosa) — пранці третьоступневі, третяк пранцьовий, пранці гумасті.

877 Lumbago—поперечниця, ломець поперековий, охват, поперековий біль, біль у попереку (у м'язах поперекових), люмбаго, продув.

878 Lupus erythematosus — вовчий лишай, (вовчак) червонівчатий.

879 Lupus syphiliticus — вовчий лишай пранцьовий (вовчак пранцьовий).

880 Lupus vulgaris—вовчий лишай (вовчак) звичайний.

881 Luxatio—звих.

882 Luxatio congenita—звих [у]вроджений.

883 Luxatio lentis — звих кришталика, звих кришталиковий.

884 Luxatio musculorum—звих м'язів, звих м'язевий.

885 Lymphadenitis — пасоножовниця, лімфаденіт.

886 Lymphadenitis tuberculosa (scrophulosa) — пасокожовниця горбковична, п. жовняста.

887 Lymphangitis — пасокожилиця, лімфангі[ої]т.

888 Lymphangitis puerperalis — пасокожилиця породова.

889 Lymphangitis tuberculosa (scrophulosa) — пасокожилиця горбковична, п. жовняста.

890 Lyssa—сказ, скажениця, скаженість, шаленість.

M

891 Macroglossia — макроглосія, ненормально великий язик; (уроджена хиба, або-ж як наслідок запальних процесів, гол. ч. пасокових жил).

892 Macula corneae—плям[очк]а на рогівці.

893 Macula corporis vitrei—плям[очк]ю-прозорки, плям[очк]а склистого тіла.

894 Malaria: quotidiana, tertiana, quartana et caet. *див.* Febris intermittens (f. int. quot., f. i. tert., f. int.

quartana) — малярія, пропасниця (й инш.).

895 Malaria: Cachexia malarica *див.* Cachexia malarica — малярійна хирявість (і инш.).

896 Malleus (maliasmus)—сап.

897 Malum perforans pedis (plantare)—наскрізна виразка ноги (ступні).

898 Malum Pottii—хороба Потова, горбковичний спондиліт; (хреб[ен]виця, що доводить до горба (кіфоза).

899 Malum senile articulorum—суглобова хороба старeча, суглобиця старeча.

900 Mania—манія (психична хороба), шаленство, шаленість.

901 Mania puerperalis—манія породова; шаленство, шаленість породова.

902 Marasmus infantilis—хирявість дитяча, виснага дитяча.

903 Marasmus paralyticus—маразм паралізний (при загальній поступовій паралізі).

904 Marasmus senilis — хирявість старeча, знесилення старeче, кволість старeча.

905 Mastitis—запалення грудної залози, запалення жіночої груди, грудиця.

906 Mastitis puerperalis—запалення грудної залози, запалення жіночої груди (грудиця) породове (-а).

907 Mastodynia—біль (нервовий) грудних залоз, біль грудей, біль цицьковий; мастодинія.

908 Mastoiditis—смочковиця, мастоїдит.

909 Masturbatio = Onania = Onanismus — мастурбація, онанізм, солодійство.

910 Mediastinitis—межистінниця, медіястиніт.

911 Megalocephalia—мегалоцефалія, великочереп'я, головатість.

912 Meibomiitis — мейбомиця, саложовниця очна.

913 Melaena — мелена, чорноблювачка кривава; чорнопронос кривавий.

914 Melaena neonatorum—мелена народженців, чорноблювачка кривава у народженців; чорнопронос кривавий у н.

915 Melancholia — меланхолія, сумовитість, пригніченість.

916 Melasma suprarenale s. morb. Addisonii — Адисонова хороба, чорношкурість хоробліва, чорношкурість надниркoвичного походження (надниркoвична).

917 Melitococcosis *див.* Febris Maltiensis — мелітококція; пропасниця Мальтівська: інфекція від micrococcus meltiensis Bruce (Бруче), гол. ч. на острові Мальті.

918 Meningitis cerebralis—опонниця головномозкова (голов'яна).

919 M. cerebrospinalis epidemica — опонниця мозковострижева пошесна.

920 Meningitis miliaris—опонниця просувата, менінгіт міліярний.

921 Meningitis rheumatica — опонниця ломцева, опонниця простудна.

922 Meningitis spinalis—опонниця хребтова, о. хребто-мозкова.

923 Meningitis suppurativa — опонниця гнойова, оп. гнійна, оп. гнояна.

924 Meningitis traumatica — опонниця травматична, оп. забійна.

925 Meningitis tuberculosa — опонниця горбковячна, оп. горбкова.

926 Meningoencephalitis — опономозковиця, менінгоенцефаліт.

927 Meningomyelitis — опоностриживиця, опономозковиця стрижева.

928 Meningotyphus = Typhus abdominalis — менінготиф: тиф черевний з різко - виразними мозковими явищами, гол. ч. з поразкою опони (опонницею мозковою).

929 Menorrhagia—місячка надмірно кровотечна.

930 Mentagra = Sycosis parasitaria—ментагра, волосець паразитовий.

931 Metritis catarrhalis — ураз[н]иця катаральна, у. слиза[нь]ова.

932 Metritis gonorrhoica — ураз[н]иця гонорройна, у. збурова.

933 Metritis haemorrhagica — ураз[н]иця кровотечна.

934 Metroperitonitis—уразоочеревиці.

935 Metroperitonitis puerperalis — уразоочеревиця породова.

936 Metrorrhagia—кровотеча уразова.

937 Metrorrhagia gravidarum—кровотеча уразова вагітних.

938 Metrorrhagia puerperalis—кровотеча уразова породова.

939 Metrorrhexis puerperalis — розрив уразу родовий.

940 Metrosalpingitis — метросалпінгіт, уразотрубиця, уразорурковиця.

941 Metrovaginitis — уразопіхвиця, уразоприсінниця.

942 Miliaria — міліярія, потівка, просяниця.

943 Miserere *див.* Ileus—перекрут кишковий, непрохід к.

944 Monorchismus—монорхізм, одноєчковість, з одним ячком; (людину, що має одно ячко, звуть гилун).

945 Monomania — мономанія: однобічне ненормальне (психичне) захоплення якою пристрастю, як от: підпалювати (піроманія), красти (клептоманія), сквернословити (еротоманія) й ин.

946 Monstra, Monstrositas—потвора, почвара, виродок.

947 Morbilli—кір.

948 Morbus Adams - Stokes—Адамс-Стоксова хороба (вірніше симптомокомплекс): напади у хорих на склерозу серцевих артерій і міокардит, що визначаються гол. ч. непритомністю й забарливістю живчика (брадикардія).

949 Morbus Addisonii—хороба Адисонова.

950 Morbus anglicus = Rhachitis—англійська хороба, кривуха, рахіт.

951 Morbus Banti—хороба Банті: хрон. (мабуть інфекційна) хороба з опухом селезінки, недокрів'ям, часто лейкопенією й иншими симптомами.

952 Morbus Barlowii—хороба Барлова, дитяча цинга: гостра хороба раннього дитячого віку (4—24 міс.), гол. ч. у кістках, з крововиливами під шкуру, окістя й інші місця; за сучасними поглядами, ця хороба виникає через брак вітамінів у харчуванні дітей (авітаміноза).

953 Morbus Basedowii—хороба Базедова: визначається волом, вирлоокістю (банькатістю) та прискореністю живчика (тахікордія); ставиться в звязок зі збільшеною та ненормальною секрецією борлакової залози.

954 Morbus Bergeron—хороба Бержеронова, хорея (танок) електрична, локалізована ритмична хорея.

955 Morbus Brightii acutus—хороба Брайтова (гостра), нирковиця гостра.

956 Morbus Brightii chronicus—Брайтова хороба хронична, нирковиця хронична.

957 Morbus Friedreichii—хороба Фридрейхова, атаксія (рухове безладдя) спадкова (-е).

958 Morbus Gravesii—хороба Гравесова.

959 Morbus Hodgkins = Pseudoleucaemia — хороба Годкінова, псевдолевкемія, левкемія позірна, білокрів'я несправжне.

960 Morbus Hodgsons—хороба Годжсонова: нестатність аорти через поширення її.

961 Morbus Menieri—хороба Меньєрова, нервова хороба, що виявляється вертінням в голові, гуудінням в ухах, блювотою та начорнонемічзлатними припадками.

962 Morbus Raynaudi—Рейнодова хороба: вазомоторна або трофична невроза: виявляється тим, що в кінцівках (часто симетрично); на окремих місцях почувається біль, зменшення чулости, холод, помічається посинілість, а иноді доходить діло й до змертвілости (гангрена): *див.* Gangraena symmetrica Raynodi.

963 Morbus maculosus Werlhofii = Purpura haemorrhagica, Peliosis rheumatica — хороба Верльгофова плямиста: самостійна (ідіопатична) схильність до підшкурячних кровотеч. *Порів.* «Diathesis haemorrhagica».

964 Morbus Morvani—хороба Морвенова: пареза або-ж анестезія кінцівок (найчастіше верхніх) з трофичними розладами (нігтеїдь, крихкість кісток і инш.).

965 Morbus Parkinsoni = Paralysis agitans — хороба Паркінсонова; тремтяча параліза (хронична невроза).

966 Morbus sacer *див.* Epilepsia—хороба священна.

967 Morbus Weilii—хороба Вейлева; жовчевокровотечна спірохетоза.

968 Mors per causam incertam—смерть від [з] невідомої причини.

969 Mors subitas—смерть раптова, смерть нагла, см. несподівана.

970 Mors subitas *в связи с родами*—смерть несподівана в вологах (пологова), смерть раптова пологова.

971 Mors puerperalis—смерть у породіль, смерть породова.

972 Mors per diabetem—смерть від діябету (цукрівниці).

973 Mors per apoplexiam—смерть від апоплексії, грець убив, смерть від крововиливу мозкового.

974 Mouches volantes—[не]наче *мухи літають*: зміни прозорости в прозорці (склистому тілі) ока.

975 Mumps = Parotitis epidemica—завушниця епідемична, свинка.

976 Mus articulorum (articularis)—суглобові миші, вільнорухливі тільця суглобові.

977 Myalgia—біль м'язевий.

978 Myasthenia pseudo-paralytica — міястенія несправжньо-паралізна, слабість м'язева несправжня.

979 Mycosis—мікоза: хороба, спричинена грибками (в широкому розумінні), як-от актиномікоза, soor і инш.

980 Mydriasis — мідріяза, зіницепоширення; хоробливе поширення чоловічка (зіниці).

981 Myelitis acuta disseminata—мозковиця гостра розкидана; м. г. розсіяна, позасівана.

982 Myelitis transversa—мозковиця [в]поперечна.

983 Myocarditis acuta—міокардит гострий, м'язосердиця гостра.

984 Myocarditis chronica—м'язосердиця довга, м. хронична.

985 Myocarditis syphilitica — м'язосердиця пранцьова.

986 Myoclonia = Paramyoclonus multiplex — міоклонія, м'язосудомість обмежена (окремими м'язами).

987 Myodegeneratio cordis—переродження м'язів серця, м'язопереродження серцеве.

988 Myopathia rheumatica—міопатія ломцева, м'язева хорість ломцева, м'язохорість ломцева.

989 Myopia—короткозорість.

990 Myosis — міоза, зіницезвузіння, звузіння чоловічка, з. зіниці (зіничне).

991 Myositis—м'яз[ов]иця.

992 Myositis lumbalis—м'язовиця попереккова.

993 Myringitis — мірингіт, бубеннопетинниця.

994 Myxoedema—мікседема: хороба, що залежить від зупинення (або зменшення) секреції борлакової залози й виявляється набряканням шкури та психичними розладами.

N

995 Naevus vasculosus—жиляк, родинка крово-жиляста.

996 Necrosis—змертвілість, змертвіння, замерлість.

997 Necrosis corneae—змертвілість рогівки, змертвіння р.

998 Necrosis maxillae—змертвілість щелепи, мертвиця щелепи.

999 Necrosis maxillae phosphorica—змертвілість щелепи фосфорова, мертвиця щелепова фосфорова.

1000 Necrosis vertebrae—некроза хребця, змертвіння хребцеве.

1001 Neoplasma *vide* Tumor — новотвір.

1002 Nephritis—нирковиця, запалення нирок, з. ниркове.

1003 Nephritis acuta—нирковиця свіжа, н. гостра.

1004 Nephritis acuta parenchymatosa — нирковиця м'якушна гостра(свіжа, недавня).

1005 Nephritis alkoholica — нирковиця альког олева, н. п'яницька.

1006 Nephritis chronica interstitialis—нирковиця хронична проміжна.

1007 Nephritis chronica parenchymatosa—нирковиця хронична (довга) м'якушна.

1008 Nephritis chronica scarlatinosa—нирковиця хронична (довга) шкарлатинова.

1009 Nephritis gravidarum — нирковиця [у] вагітних.

1010 Nephritis parturientium—нирковиця [у] поріль, н. [у] породіль.

1011 Nephritis saturnina—нирковиця оливова, н. отрутноолив ова.

1012 Nephritis scarlatinosa acuta—нирковиця гостра (свіжа) шкарлатинова.

1013 Nephritis subacuta—нирковиця підгостра, н. задовжена, я. довгенька.

1014 Nephritis suppurativa — нирковиця гнойова, н. гноїста, н. гнійна.

1015 Nephrolithiasis — нирк окаміняччя, нирк окаміння, ниркові камінці.

1016 Nephrophtisis — ниркогорбковиця, ниркова горбковиця.

1017 Nephrotyphus—ниркотиф: черевний тиф. коли значну участь у захоруванні беруть нирки.

1018 Neuralgia cordis — нервовий біль серця, невральгія серцева, нервій (нервець) серцевий.

1019 Neuralgia cystourethralis — нервовий біль сечнико-сечівниковий; нервій, нервець с.-с.

1020 Neuralgia intercostalis — нервовий біль міжребровий; нервій, нервець м.

1021 Neuralgia nervi facialis — нервовий біль видового (лицевого) нерва; нервій, нервець в. н.

1022 Neuralgia nervi ischiadici—нервовий біль сідничного нерва; нервій, нервець с. н.

1023 Neuralgia nervi occipitalis—нервовий біль потиличного нерва; нервій, нервець п. н.

1024 Neuralgia n. trigemini = Tic douleureux (*фр.*) — нервовий біль трійчастого нерва. нервій тр. н., нервець т. н.

1025 Neuralgia plexobrachialis—нервовий біль плечевого плетива.

1026 Neurasthenia—неврастенія: нервове знесилення (нервовий знеміг, нер. знеможення), нерворозслаблення.

1027 Neurasthenia dyspeptica—неврастенія від нетравлення.

1028 Neuritis—нервиця.

1029 Neuritis chronica potatorum — нервиця довгочасна п'яницька.

1030 Neuritis multiplex — нервиця численна, н. розкидана.

1031 Neuritis multiplex endemica *див.* Beri-beri — нервиця численна ендемична.

1032 Neuritis optica—нервиця зорова.

1033 Neuroretinitis—нервиця зорова й сітківиця.

1034 Neurosis—невроза: функційні розлади нервової системи, як загальні (гістерія, неврастенія й ин.), так і місцеві.

1035 Neurosis traumatica—невроза травматична (н. забійна).

1036 Nodi arthritici — вузли сечокислі.

1037 Noma *див.* Cancer aquaticus—нома.

1038 Nubecula corneae—нубекуля рогівки; легесенька змутнілість плямчаста на рогівці.

1039 Nyctalopia—ніктальопія, ночезорість: коли хорий краще бачить в затемненому освітленні (або вночі), ніж у повному (вдень).

1040 Nystagmus—ністагм: бігання очей, непокій очей, тремтіння очей, очетремтіння, очебігання.

O

1041 Obesitas *див.* Adipositas — зажирілість, отовщення.

1042 Obesitas cordis—зажирілість серця, отовщення серця (серцеве).

1043 Obstipatio *див.* Constipatio—запертя, закріп.

1044 Obstructio ventriculi *див.* Obstipatio, Constipatio.

1045 Occlusio congenita—зарощення, заростання уроджене.

1046 Occlusio pupilae post iritidem—зарощення, заростання зіниці (чоловічка) після райдужниці; зіницезарощення райдужничне.

1047 Odontalgia—зубний біль, біль зубів.

1048 Oedema glottidis—набряск голосової щілини, водяний опух голосової щілини, водопухлина (-ність) навкруги голосової щілини.

1049 Oedema laryngis—набряск горлянки, н. горлянковий, водяний опух горлянки, водопухлина[-ність] горлянкова.

1050 Oedema pulmonum — водопухлинність легенів, водонапив легенів, водонабіг легеневий.

1051 Oesophagectasia—поширення стравоходу, роздуття стравохідове.

1052 Oesophagismus—стиски стравоходові, стравоходостиск.

1053 Oesophagitis catarrhalis — стравохідиця катаральна, с. слизнева.

1054 Oesophagostenosis—звузіння стравоходу, з. стравоходове, стравоходозвузіння.

1055 Oidium albicans = Oidium lactis—оїдіюм: грибок, що спричиняє плісня вку в роті й плівки на скислому молоці.

1056 Omagra—омагра: осідання сечокислих солів у плечевому суглобі з відповідними болями й перешкодами рухливості його.

1057 Omphalitis neonatorum—пупцевиця народженців.

1058 Omphalocele acquisita—кила пупцева набута.

1059 Omphalocele congenita—кила пупцева [у]вроджена.

1060 Omphalorrhagia—кровотеча пупцева.

1061 Onychia—нігтевиця, вблос.

1062 Onychia syphilitica—нігтевиця пранцьова.

1063 Onychomycosis—оніхомікоза; нігтевиця грибчаста.

1064 Oophoritis—яєчниковиця, оофорит.

1065 Opacitas corporis vitrei oculi—затемнілість прозорки (склистого тіла), затьмареність пр., потемнілість пр.

1066 Ophtalmia—запалення ока, офтальмія, оковиця.

1067 Ophtalmia gonorrhoica — офтальмія збурова, оковиця гоноройна.

1068 Ophtalmoplegia—параліза очном'язева.

1069 Ophtalmoplegia progressiva—параліза очном'язева поступова.

1070 Orchitis—яйковиця, шулят[ов]иця.

1071 Orchitis acuta—яйковиця гостра, я. свіжа, шулятовиця г.

1072 Orchitis chronica—яйковиця довга; шулятовиця довга, довготривала.

1073 Orchitis gonorrhoica—яйковиця збурова, я. гоноройна, шулятовиця збурова.

1074 Orchitis syphilitica—яйковиця пранцьова, шулятовиця пранцьова.

1075 Orchitis traumatica—яйковиця забійна, я. травматична, шулятовиця з.

1076 Orchitis tuberculosa—яйковиця горбковична, шулятовиця горбковична.

1077 Osteomalacia — кісткорозм'якнення.

1078 Osteomyelitis — кісткомозковиця, мозковиця кісткова, остеомієліт.

1079 Osteomyelitis syphilitica—кісткомозковиця пранцьова, мозковиця кісткова пранцьова.

1080 Osteomyelitis tuberculosa—кісткомозковиця горбковична, мозковиця кісткова горбковична.

1081 Osteoperiostitis — кісткоокіс[т]ниця.

1082 Osteosclerosis = Eburneatio — кісткоздебелення.

1083 Ostitis fungosa = Ostitis granulosa—кістковиця грибчаста, кістковиця губчаста, к. зерняста.

1084 Ostitis mercurialis—кістковиця живосрібляна.

1085 Ostitis ossificans = Ostitis osteoplastica—кістковиця скістнюча.

1086 Ostitis superficialis—кістковиця поверхова, к. зверхня.

1087 Ostitis syphilitica—кістковиця пранцьова.

1088 Ostitis tuberculosa—кістковиця горбковична.

1089 Othaematoma *див.* Haematoma auriculi—кров'як вуховий (вушний).

1090 Otitis externa bullosa — [в]уховиця зовнішня пухирчаста.

1091 Otitis externa circumscripta—[в]уховиця зовнішня обмежена.

1092 Otitis externa crouposa—[в]уховиця зовнішня крупова, у. з. полокняста.

1093 Otitis externa diffusa—[в]уховиця зовнішня розлита.
1094 Otitis externa diphterica—[в]уховиця зовнішня обкладова (дифтерійна).
1095 Otitis externa gripposa—[в]уховиця зовнішня грипова.
1096 Otitis interna—[в]уховиця внутрішня.
1097 Otitis media acuta—[в]уховиця середня гостра (свіжа).
1098 Otitis media chronica—[в]уховиця середня хронична, (довга, давня).
1099 Otitis media gripposa—[в]уховиця середня грипова.
1100 Otitis media purulenta—[в]уховиця середня гнойова.
1101 Otitis media phthisica—[в]уховиця середня горбковична.
1102 Otorrhoea—теча з вуха, вухотеча.
1103 Oxyuris vermicularis — гострючок (глистовий), липчиця.
1104 Ozaena—нежить вонючий[-а], неж. смердючий[-а].
1105 Ozaena syphilitica—нежить вонючий пранцьовий; н. смердючий, сморідний пранцьовий.

P

1106 Pachydermia—пахідермія: стовщення й здебелення шкури; (часто це синонім Elephantiasis Arabum).
1107 Pachymeningitis — твердооponниця мозкова.
1108 Pachymeningitis cervicalis hypertrophica — твердооponниця шийна перерісТ[т]на.
1109 Pachymeningitis haemorrhagica interna — твердооponниця мозкова крововиливна внутрішня.
1110 Pachymeningitis tuberculosa—твердооponниця мозкова горбковична.
1111 Palatum fissum—розколоте піднебіння, щілина піднебен[-інна,-ньова].
1112 Palpitatio cordis—калатання серця, тьокання серця, стукотіння с.
1113 Paludismus—палюдизм, болотяна хороба, болотяна пропасниця, малярія.
1114 Panaritium—запалення нігтя, нігт[ев]иця.
1115 Pancreatitis — підшлунковиця, жовниця підшлункова.
1116 Pannus—панус: розплививста запальна змутнілість рогівки з розвитком кров'яних жил на ній; рогівковиця розплививста жиляста.
1117 Pannus trachomatosus—панус трахомовий: рогівковиця (рогівниця) трахомова розплививста жиляста.
1118 Panophthalmitis — панофтальміт, всеочниця.
1119 Papula—папула, вузлик.
1120 Paralysis—параліза, паралiж.
1121 Paralysis accomodationis — параліза пристосування зорового.
1122 Paralysis agitans (*див.* Morb. Parkinsoni)—тремтяча параліза.
1123 Paralysis ascendens acuta (Landry)—параліза догірна свіжа (гостра) [Ландрі].
1124 Paralysis bulbaris acuta—параліза бульбова гостра (свіжа).
1125 Paralysis bulbaris progressiva—параліза бульбова поступова.
1126 Paralysis diphterica — параліза дифтерійна, п. обкладова.
1127 Paralysis generalis progressiva alienorum — параліза загальна поступова (у) божевільних.
1128 Paralysis glosso-labio-laryngea (-pharyngea) *див.* Paralysis bulbaris — параліза язико-губо-горлянкова (язико-губо-проликова).
1129 Paralysis infantilis essentialis—параліза дитяча есенціяльна (хреб[т]ова).
1130 Paralysis musculorum oculi—параліза очних м'язів, п. очном'язева.
1131 Paralysis nervi facialis—параліза лицевого (видового) нерва.
1132 Paralysis senilis—параліза старече.
1133 Paralysis spastica spinalis = Tabes dorsalis spasmatica — параліза судомна хребтова.
1134 Paralysis spinalis Brown-Sequardi—параліза хребтова (спінальна) Броун-Секарова.
1135 Paralysis veli palatini — параліза м'якого піднебіння.
1136 Parametritis — при[коло]уразниця.
1137 Parametritis puerperalis — при[коло]уразниця породова.
1138 Paramnesia — парамнезія: окремий рід розладдя пам'яти, фальшиві спогади.
1139 Paramyoclonus multiplex *див.* Myoclonia — параміоклонус багатомісцевий; судома (корча) окремих м'язів в різних місцях (симетричних) рук та ніг.
1140 Paranephritis — при[коло]нирковиця.
1141 Paranoia—паранойя, божевілля (окремого роду): (майже завжди спадкове), нормальне психічне життя й новодження, помішане з чисто божевільними думками й поводженням, що базуються на маяченні й несподівано (для сторонньої особи) виникають і виявляються.
1142 Paraphimosis — парафімоза, заклещення припунцеве, удавка припунцева.

1143 Paraplegia—параплегія: параліза симетричних частин тіла [оби]двобічна; найчастіше обох ніг (paraplegia inferior s. cruralis), або-ж обох рук (p. superior s. brachialis), або-ж і ніг і рук (p. brachiocruralis).
1144 Paraplegia mephitica *див.* Beri-Beri.
1145 Paraplegia spinalis post haemorrhagiam — параплегія хребова після крововиливу.
1146 Paratyphlitis — паратифліт, при[коло]кишковиця сліпої кишки.
1147 Paratyphus—паратиф.
1148 Paresis ventriculi—пареза шлунку, п. шлункова, слаба робота м'язевого апарату шлункового.
1149 Paresis vesicae urinariae—пареза сечника, п. сечникова, слабість м'язевої роботи сечникової.
1150 Parhidrosis — паргідроза: виділення ненормального складу поту.
1151 Paronychia syphilitica — нігтьоїдь пранцьова.
1152 Parotitis epidemica *див.* Mumps—привушниця пошесна.
1153 Parotitis simplex—привушниця проста, звичайна.
1154 Partus normalis — пологи, родиво, родіння, родження.
1155 Partus pathologica—пологи патологічні, п. ненормальні.
1156 Partus praematura — пологи передчасні.
1157 Parulis—паруліс: гнойовик зубовий. (зубний).
1158 Pediculosis = Phthiriasis — вошивість, завошивлення.
1159 Peliosis (purpura) *див.* Morbus maculosus Werlhofii — пеліоза: кров'яноплямистість шкуряна, кров'яні плямочки шкуряні.
1160 Pellagra = Mal del sole = Maïdismus = Lepra (Elephantiasis) italica — пелагра: «кукурузяна» хороба, що існує в країнах, де харчуються кукурузяним хлібом (або варевом з кукурузяного борошна), як-от Італія, Басарабія і инш.
1161 Pelvicellulitis — пельвіцелюліт, запалення віздрі мискової, віздриця мискова. мисковіздриця.
1162 Pelvicellulitis puerperalis—віздриця мискова породова, мисковіздриця породова.
1163 Pelviperitonitis—мискоочеревиця.
1164 Pelviperitonitis puerperalis — мискоочеревиця породова.
1165 Pemphigus—пемфігус, пухиряк, пухиряста осипка (висипка).
1166 Pemphigus leprosus—пухиряк проказний, пухирниця проказна.
1167 Penetrationes corporum alienorum—попадання (проникання) сторонніх речей: in articulum—в суглобову дуплину; in cavum nasi—в середину носа; in auriculi—у дуплавину вуха, у вухо; in genitalia feminina — у жіночі природження, у жіночу трубку, у жіночий прохід; in intestina—у кишки; in laryngem — у горлянку; in mediastinum — у межистіння огруддя; in oesophagum—у стравохід; in pharyngem—у горло; in urethram—у сечовід, у сечовий канал; in ventriculum — у шлунок; in vesicam urinariam—у сечник.
1168 Perforatio cranii—продиравлення черепа, пробій ч., протикання ч., проткнення ч., протин ч.
1169 Perforatio intestini—прорив (з середини) кишки; прокол, протикання, проткнення, протин, простромлення (зовні) кишки.
1170 Perforatio membranae tympani—прорив бубенної перетинки (бубенки); прокол, протикання, проткнення, протин, простромлення (зовні) бубенки (бубенної перетинки).
1171 Perforatio ventriculi—прорив, розрив (з середини) шлунку; прокол, протикання, (проткнення), простромлення, протин (зовні) шлунку.
1172 Peribronchitis tuberculosa—одишковиця горбковична.
1173 Pericarditis adhaesiva (concretio pericardii) — осерд[н]иця злиплива; запальне злипання осердя.
1174 Pericarditis externa—осерд[н]иця зовнішня (зовнішнього листка осердя).
1175 Pericarditis fibrinosa — осерд[н]иця волокнувата, ос. нитяста, ос. натява.
1176 Pericarditis haemorrhagica — осерд[н]иця крововиливна, ос. кров'яста.
1177 Pericarditis purulenta — осерд[н]иця гнойова.
1178 Pericarditis rheumatica—осерд[н]иця ломцева.
1179 Pericarditis tuberculosa—осерд[н]иця горбковична.
1180 Perichondritis — охряст[н]иця.
1181 Perichondritis auriculae—охряст[н]иця вухова, о. вушна.
1182 Perichondritis laryngis—охряст[н]иця горлянкова. о. горлянки.
1183 Perimetritis—обуразниця, периметрит.
1184 Perimetritis puerperalis—обуразниця породова.
1185 Perimetrosalpingitis — обуразниетрубовиця.

1186 Perimetrosalpingitis puerperalis—обуразницетрубовиця породова.
1187 Perinephritis—онирковиця.
1188 Periodontitis — періодонтит, окіст[н]иця зубова.
1189 Periostitis—окіст[н]ниця.
1190 Periostitis alveolaris — окіст[н]иця дучкова.
1191 Periostitis orbitae—окіст[н]иця очні.
1192 Periostitis syphilitica — окіст[н]иця правцьова.
1193 Periorchitis—періорхіт, піхвооповниця яєчкова.
1194 Peripneumonia—олегенниця.
1195 Periproctitis—окутниця.
1196 Perisplenitis—оселезінниця.
1197 Peritonitis acuta—очеревиця свіжа, о. гостра.
1198 Peritonitis cancrosa—очеревиця пістрякова, о. гістрячна.
1199 Peritonitis puerperalis—очеревиця породова.
1200 Peritonitis rheumatica — очеревиця ломцева.
1201 Peritonitis traumatica—очеревиця забійна, оч. травматична.
1202 Peritonitis tuberculosa — очеревиця горбковячна.
1203 Peritonitis chronica—очеревиця довготривала, оч. затяжна, оч. довгочасна.
1204 Peritonsillitis—омигдалиця.
1205 Perityphlitis—оробаковиця, перитифліт.
1206 Perniones — приморожепня, (приморозки); зашпари (пальців).
1207 Pertussis = Tussis convulsiva — кашлюк.
1208 Pestis—чума, джума.
1209 Pestis bubonica—чума бубонна, джума б., чума жовняна.
1210 Pestis pulmonum—чума легенева, джума л.
1211 Pestis septica—чума септична, джума гнилява, чума гнилокрівна.
1212 Pes equinus—коняча нога (ступня): підошва підтягнена (зігнута) угору, а пальці (иноді потилична поверхня) завернуті вниз, так що людина стає й ходить на пальцях; ступня, схожа на копито.
1213 Pes planus—сплощена ступня, плоска ступня (звичайно буває комбінація з valgus, як pes planovalgus).
1214 Pes varus—клишава нога: коли ступня вивернена так, що пальці приходяться в середину, а п'ята назовні.
1215 Pes valgus—клишава нога: коли ступня повернена пальцями назовні, а п'ятою всередину.
1216 Pharyngitis—фарингіт, горловиця.
1217 Pharyngitis syphilitica — горловиця праницьова.
1218 Pharyngitis tuberculosa — горловиця горбковична.
1219 Phlebectasia—венопоширення, поширення синьожилове.
1220 Phlebectasia haemorrhoidalis — венопоширення оходових (гемороїдальних) вен; гемороїди.
1221 Phlebitis—синьожилиця.
1222 Phlebitis puerperalis — синьожилиця породова.
1223 Phlegmasia alba dolens—беховий болючий білий опух стегна у роділь, біла болюча флегмазія.
1224 Phlegmone—флегмона, бех, ніздриця.
1225 Phlegmone orbitae—флегмона очні, бех очні, ніздриця очні.
1226 Phlegmone lig. latae puerperalis—бех широкої уразової звязки породовий.
1227 Phlegmone periurethralis—бех колосечопровідний.
1228 Phlegmone sacci lacrimalis—бех сльозового мішечка.
1229 Photophobia—світ[л]обоязкість, світ[л]обоязність, світ[л]оострах, світлоляк.
1230 Phthisis bronchialis—сухоти дишкові.
1231 Phthisis florida—сухоти швидкі, с. прудкі, с. швидкобіжні.
1232 Phthisis gallopicans lapicidarum *див.* Phthisis florida — сухоти легеневі (у) каменярів.
1233 Phthisis laryngea—сухоти горла, сухоти горлові.
1234 Phimosis acquisita—звузіння припунцеве набуте, звузіння переднешкурочкове набуте, незалупа набута.
1235 Phimosis congenita—звузіння припунцеве вроджене, звузіння переднешкурочкове (переднешкурочне) вроджене, незалупа вроджена.
1236 Pinguecula = Pterygium pingue—пінгвекуля: жовтястий горбочок на білчанці ока (звичайно біля краю рогівки).
1237 Pityriasis rosea—висівкуватець рожевий.
1238 Pityriasis rubra—висівкуватець червоний.
1239 Pityriasis versicolor *див.* Dermatomycosis furfuracea — висівкуватець зміннокольоровий.
1249 Placenta praevia — вперед не ложисько, попередення місцем.
1241 Plaques muqueuses *(фр.)* — пятна слизняві, п. слизнясті, правцьові мокрі вузлясті; підвищення слизнівки в роті та пролику.
1242 Pleuritis s. pleuresia — олег[ен]ниця
1243 Pleuritis exudativa — олег[ен]ниця просоч[е]на, о. просочлива.

1244 Pleuritis fibrinosa—олегенниця волокнясга, о. волокнинна.
1245 Pleuritis sicca—олегенниця суха.
1246 Pleuritis rheumatica — олегенниця ломцева.
1247 Pleuritis tuberculosa — олегенниця горбковична.
1248 Pleuropericarditis — олегнооcерд[н]иця.
1249 Pleuropneumonia tuberculosa—олегнолегениця гробковична.
1250 Pneumonia — легенниця, запалення легенів.
1251 Pneumonia anthrakotica *див.* Anthrakosis pulmonum — вуглелегенниця, легенниця вуглепорошлива.
1252 Pneumonia caseosa—легенниця сирчаста.
1253 Pneumonia catarrhalis — легенниця катаральна, слиз[н]яста.
1254 Pneumonia chalicotica *див.* Chalicosis pulmonum — легенниця вапнянo- або кремінястопорошлива.
1255 Pneumonia croupsa = Pneumonia fibrinosa — легенниця волокнинна, л. волокнясга, л. крупова.
1256 Pneumonia embolica — легенниця затульна, л. затичкувата, л. емболійна, л. емболова.
1257 Pneumonia fibrinosa *див.* Pneumonia crouposa — легенниця волокняста, л. волокнинна.
1258 Pneumonia gripposa—легенниця грипова.
1259 Pneumonia hypostatica — легенниця застійна, л. застійнокрівна.
1260 Pneumonia interstitialis chronica — легенниця проміжна довга, л. пром. хронична.
1261 Pneumonia lobaris—легенниця часткова, л. ділянкова.
1262 Pneumonia lobularis — легенниця часточкова, л. діляночкова.
1263 Pneumonia pestica—легенниця чумна, л. джумова.
1264 Pneumonia siderotica *див.* Siderosis pulmonum — легенниця залізяста, л. залізопорошлива.
1265 Pneumonia traumatica — легенниця забійна, л. травматична.
1266 Pneumonia tuberculosa — легенниця горбковична.
1267 Pneumonokoniosis (Metallosis pulmonum)—пневмоноконіоза; легенниця порошлива, л. металопорошлива.
1268 Pneumopericarditis = Pneumopericardium — духо[газо]осерд[н]иця, повітроосерд[н]иця, пневмоперикардит.
1269 Pneumopleuritis = Pleuropneumonia —олегно-легенниця.
1270 Pneumopleuritis tuberculosa—олегнолегенниця горбковична.
1271 Pneumopyothorax — повітро[газо]гнійне огруддя, повітро[газо]груддя гнойове.
1272 Pneumorrhagia—кровотеча легенева, кровотеча з легенів.
1273 Pneumothorax — повітрогруддя, газо[духо]груддя.
1274 Pneumothorax tuberculosa—повітрогруддя горбковичне.
1275 Pneumotyphus — легенотиф: тиф (черевний) з явищами хоробливих змін у легенях (головне з легенницею).
1276 Podagra—подагра, сечоквасся ноги, суглобиця сечокисла (-кваска) пальців ноги (особливо великого пальця).
1277 Poliomyelitis acuta—поліомієліт гострий: запалення сірої субстанції передніх рогів спинного мозку зі звичайним наслідком — атрофією м'язів кінцівок.
1278 Poliomyelitis infantum essentialis— поліомієліт дитячий самостійний (незалежний); *див.* Poliom. acut.
1279 Polyarthritis rheumatica acuta—суглобиця богатьох суглобів (багатосуглобиця, численно - суглобиця) ломцева гостра; суглобовий ломець гострий.
1280 Polyarthritis rheumatica chron.—суглобиця багатьох суглобів (багатосуглобиця, численно - суглобиця) ломцева хронична; суглобовий ломець довгий (хроничний).
1281 Polyarthritis scarlatinosa — багатосуглобиця шкарлятинна.
1282 Polyarthritis vertebralis tuberculosa— багатохребцева суглобиця горбковична.
1283 Polydactilia — багатопалість; багатопальчість, багатопальчатість; понадпоповерхнормальне число пальців на руці або на нозі.
1284 Polydipsia — хоробл ива жага, надмірна потреба на воду.
1285 Polymyositis rheumatica acuta—м'язовиця багатьох м'язів ломцева гостра; багатом'язовиця ломцева гостра; м'язовиця багатомісцева ломцева гостра.
1286 Polyneuritis — багатонервиця, численнонервиця, нервиця багатомісцева.
1287 Polyneuritis endemica *див.* Beri-Beri.
1288 Polysarcia — зажирілість, ожирілість.
1289 Polyuria *див.* Diabetes insipidus—багатосеччя, зверхсеччя, сечозбільшення, поліурія.
1290 Presbyopia — пресбіопія, стареча віддаленозор[ч]ість, стареча далекозор[ч]ість.

1291 Proctitis—кутниця.
1292 Prolapsus iridis—випадіння веселкової оболонки, випадіння веселки.
1293 Prolapsus recti—випадіння кутні, в. кутневе.
1294 Prolapsus uteri—випадіння уразу, в. уразове.
1295 Prolapsus vaginae—випадіння піхви, в. уразового присінку, в. уразоприсінку.
1296 Prosopalgia = Tic douloureux (*фр.*)—прозопальгія, нервний трійчастого нерва, нервовий біль лиця.
1297 Prostatitis — передсечни[кови]ця, простатит.
1298 Prostatitis tuberculosa—передсечни[кови]ця горбковична.
1299 Prurigo — свербець, свербійка.
1300 Pruritus ani—чесучка нервова [біля]відхідникова; свербійка (нервова) відхідникова; пруритус.
1301 Pruritus cutaneus simplex—чесучка шкуряна легка (слаба).
1302 Pruritus vulvae—чесучка соромитні, ч. соромині.
1303 Pseudocroup — круп несправжній, горлянниця накрупсхидна, г. накрупсхожа, г. докрупуподібна.
1304 Pseudohypertrophia musculorum — буйне розростання м'язеве несправжне, позірне.
1305 Pseudoleucaemia *див.* Morbus Hodgkini — білокрів'я несправжне, біл. позірне, псевдолевкемія.
1306 Pseudotabes — стрижосухоти несправжні, стрижосухоти позірні.
1307 Pseudovariola = Varicella — віспа несправжня, віспа позірна, віспа вітряна.
1308 Psoitis—псоїт, запалення крижевого м'яза (psoas), м'яз[ов]иця крижева.
1309 Psoriasis syphilitica—лускатець пранцьовий, лишай лущастий (лускуватий).
1310 Psoriasis vulgaris—лускатець звичайний.
1311 Psychopathia degenerativa—психопатія дегенеративна, разумо-хоробливість виродкова.
1312 Pterygium—птеригіюм, криляк спійневий, плівка криласта на спійні очній.
1313 Ptosis — птоза, повікоопад, повікозачинення, повікослабість.
1314 Pulpitis—м'якушниця зубна.
1315 Purpura haemorrhagica *див.* Morbus maculosus Werlhofii.
1316 Pustula maligna = Anthrax — телій (сибірка).
1317 Pyaemia—гноєкрів'я.
1318 Pyaemia puerperalis—гноєкрів'я породове.
1319 Pyarthrosis — піартроза, гноєсутлобиця.
1320 Pyarthrosis rheumatica — піартроза ломцева, гноєсутлобиця ломцева.
1321 Pyelitis calculosa—мисочковиця камінцева (ниркова).
1322 Pyelitis gravidarum — мисочковиця вагітних.
1323 Pyelitis parturientium—мисочковиця [по]роділь ниркова.
1324 Pyelonephritis — мисочконирковиця.
1325 Pyonephrosis — піонефроза: гнойова нирка, коли через гнойову мисочконирковицю від нирки зостається тільки каншук з гноєм.
1326 Pyopneumothorax — гнойоповітрогруддя, олег[ен]ниця гнойововітряна, о. гнойовогазова.
1327 Pyorrhoea alveolaris—гнойотеча дучкова, гнойотеча з зубної дучки.
1328 Pyosalpinx — гнойоскупчення яйцепроводове, гнойонаповнення уразової труби, піосальпінкс.

R

1329 Rabies *див.* Lyssa—сказ, скаженість, шаленість.
1330 Rachitis (Rachitismus) *див.* Morbus anglicus — кривуха, англійська хороба, рахіт.
1331 Rhagades ani — тріщини відхідника, т. відхідникові, т. відтулини кутничної, щпари відхідникові.
1332 Rhagades mammillae—тріщини, шпари грудяної пипки.
1333 Rhagades mammillae puerperalis—тріщини грудяної пипки породові, щпари пипки п.
1334 Ren mobilis (migrans)—нирка блукаюча, нирка рухлива, н. мандрівна, н. зрушена.
1335 Resectio—витин, вилучення.
1336 Retentio placentae—задержка місця (ложиська); невихід, невідходження місця; затримка місця; зупинка (запинка) м.
1337 Retentio testiculi congenita—задержка ясчка (невихід ясчка) вроджена.
1338 Retentio urinae *див.* Ischuria—сечозатримання, сеченевихід, сечозупинка.
1339 Retinitis—сітківниця.
1340 Retinitis albuminurica — сітківниця білкосечка.
1341 Retinitis diabetica—сітківниця цукрівнична.
1342 Retinitis haemorrhagica—сітківниця кров'яста, с. крововиливна.
1343 Retinitis leucaemica—сітківниця білокрів'яна, с. білокрівна.

1344 **Retinitis syphilitica** — сітківниця пранцьова.
1345 **Retroflexio uteri**—загин уразу назад, загнуття уразу назад.
1346 **Retroversio uteri**—нахил уразу назад, ретроверсія уразова.
1347 **Rheumatismus**—ломець.
1348 **Rheumatismus articulorum acutus**—ломець суглобовий гострий (свіжий).
1349 **Rheumatismus articulor. chronicus**—ломець суглоб. хронічний, л. с. довготривалий.
1350 **Rheumatismus muscularis** — ломець м'язевий.
1351 **Rheumatismus nodosus** *див.* **Arthritis deformans** — ломець суглобовий вузлястий, л. с. нівечливий.
1352 **Rhexis** *vide* **Ruptura**—розрив, порваність, розірваність.
1353 **Rhinitis (Coryza)**—нежить.
1354 **Rhinitis syphilitica**—нежить пранцьова (-ий).
1355 **Rhinoscleroma** — риносклерома: бактерійного походження хороба носопроликового переміжка, визначається вузлякуватим або-ж розлолжистим набряканням слизнівки, що переходить потім на шрами, а через те слизнівка робиться твердою, задубілою, а проходи звужуються, майже зовсім затягуються.
1356 **Roseola syphilitica**—розеоля пранцьова, червоноплямиста; червоноплямість пр.
1357 **Roseola variolosa**—розеола віспяна, червоноплямиста в.; червоноплямистість в.
1358 **Rubeola**—рубеоля, червоничка.
1359 **Ruptura chorioideae**—розрив жильні очної, розірва ж. о.
1360 **Ruptura colli uteri sub partum**—розрив шийки уразової підчас пологів.
1361 **Ruptura membranae tympani**—розрив бубенної перетинки (бубення), порвання бубенної перет. (бубення).
1362 **Ruptura musculorum**—розрив м'язів, порвання м'язів.
1363 **Ruptura perinei sub partum**—розрив переміжжя підчас пологів.
1364 **Ruptura tendinis**—розрив сухожилка; розрив тужневий; відірвання, перервання сухожилка, тужня.
1365 **Ruptura tubae Fallopii**—розрив фалопійової труби (проводу), розірвання ф. т.
1366 **Ruptura vesicae urinariae** — розрив сечанка, розірвання с.

S

1367 **Salpingitis** — сальпінгіт, трубниця (уразова або-ж ухова); *відповідно*: уразотрубниця, вухотрубниця.
1368 **Salpingitis puerperalis** — сальпінгіт, трубниця уразова породова; яйцепровідниця породова.
1369 **Scabies**—короста, чухачка.
1370 **Scarlatina**—шкарлатина.
1371 **Scarlatina puerperalis**—шкарлатина породова.
1372 **Sclerema neonatorum**—склерема народженців: задубілість підшкур'я майже всього тіла з одночасним пригніченням функцій живлення й виміни матерій (майже завжди смертельне захорування).
1373 **Scleritis** — більчанковиця, більчаниця.
1374 **Sclerodermia** — склеродермія; задубіння, задебелення шкуряне.
1375 **Sclerosis multiplex, sive disseminata. Sclérose en plaques disseminées** (*фр.*)—склероза численна, с. розкидана, с. блящата; (окремий рід хороби мозку черепового та хребтового).
1376 **Sclerosis amyotrophica lateralis** — склероза аміотрофична бічна.
1377 **Sclerosis membranae tympani**—склероза бубенної перетинки (бубення), здебелення б. п.
1378 **Scoliosis**—сколіоза, с[ви]кривлення хребта вбік, кривобочість, скривобочення, горбатість бічна.
1379 **Scorbutus** — ш[с]корбут, гнилець, цинга.
1380 **Scotoma**—скотома: темне місце в полі зору, невидячка в певній частині поля зору.
1381 **Scrophuloderma** — скрофульодерма: золотушні вузлясті набрякання під шкурою.
1382 **Scrophulosis**—золотуха, жовниця загальна.
1383 **Seborrhoea = Steatorrhoea**—лойотеча [на]шкурна лойотіч; себорея.
1384 **Senectus**—старість.
1385 **Sepsis**—гнилокрів'я, сепсис.
1386 **Sepsis (Septicaemia) puerperalis** — гнилокрів'я породове.
1387 **Septicopyaemia**—гнилогноєкрів'я.
1388 **Sequester**—секвестер: відмерла частина тканини або органу, найчастіше кістки; мертвокість, мертвокістя.
1389 **Shok chirurgicus**—оголомшення (шок) хірургичне (-ий).
1390 **Siderosis pulmonum** *див.* **Pneumonia siderotica** — легениця залізопорошива.

1391 Simulatio — симуляція, удавання, прикидливість, брехливість.
1392 Sinusitis frontalis — синуїт лобовий; затоковиця, заточниця лобова.
1393 Sinusitis sphenoidalis — синуїт клинкуватий; затоковиця (заточниця) клинкувата.
1394 Siriasis — сиріяза; оголомшення сонячне; оголомшення теплове, жарове; о. жарою.
1395 Sitis — жага.
1396 Somnambulismus = Noctambulismus — сомнамбулізм: хоробливий стан блукання сплячи (уві сні) в гістеричних, епілептиків, психопатів та в гіпнозі.
1397 Soor — плісня вка.
1398 Spasmus glottidis — стиск голосового апарату (пищика); стиски голосом'язеві; судома голосова, с. голосом'язева.
1399 Spasmus oesophagi — судома стравоходу, с. стравоходова; стиски стравоходові.
1400 Spasmus vesicae urinariae — судома сечникова, стиски сечника, сечникоскорч, сечникостиски.
1401 Spermatocele — насінникова кила, міхурчак яєчковий, міхурчак насінньовий.
1402 Spermatocystitis — міхурниця насінньова, насінньоміхурниця.
1403 Spermatorrhoea — насінньотеча, насінньовитікання.
1404 Spina bifida *див.* Hydrorrhachis congenita — щілина в хребцях, щілина хребтова.
1405 Spirochaetosis icterohaemorrhagica *див.* Morbus Weilii — пошесні жовтяниці; жовчевокрів'яста (жовчевокрів'яна) спірохетоза.
1406 Splenaemia = Leucaemia lienalis — білокрів'я селезінкове.
1407 Splenitis — селезінковиця, запалення коси, з. селезінки.
1408 Spondylitis deformans — хребцевиця швечна, х. калічлива.
1409 Spondylitis tuberculosa — хребцевиця горбковична.
1410 Staphyloma corneae — стафілома рогівки, виряченя (випинання) рогівки, рогівковипин.
1411 Staphyloma congenita — стафілома уроджена; випин, випинання, виряченя уроджене.
1412 Staphyloma sclerae — стафілома більчанки, більчанковипин, випинання (виряченя) більчанки.
1413 Status febrilis — стан гарячковий.
1414 Status typhosus — стан тифовий.
1415 Steatorrhoae *див.* Seborrhoea — лостеча.
1416 Stenocardia *див.* Angina pectoris — грудна дава.
1417 Stenosis — стеноза; звузіння відтулин, проходів.
1418 Stenosis aortae — звузіння аорти (головної червоножили).
1419 Stenosis arteriae pulmonalis — звузіння легеневої артерії (червоножили).
1420 Stenosis laryngis — звузіння горлянки.
1421 Stenosis ostii ventriculi dextri — звузіння відтулинки правого шлуночка, правошлуночкове звузіння.
1422 Stenosis ostii ventriculi sinistri — звузіння відтулинки лівого шлуночка, лівошлункове звузіння.
1423 Stenosis pylori — звузіння вихідника шлункового (виходової частини шлунку), виходошлункове звузіння.
1424 Stenosis pylori cancrosa — звузіння вихідника шлункового, пістрякове (пістрячне); звузіння виходошлункове пістрячне.
1425 Stenosis tubae Eustachii — звузіння Евстахієвої труби (Евстахієвого проходу).
1426 Stomakace = Stomatitis ulcerosa — стомакаце; ротовиця виразкова, ранчаста.
1427 Stomatitis aphtosa = Aphthae — ротовиця афтова, висплявка ротова.
1428 Stomatitis catarrhalis — ротовиця слизнівчаста (катаральна).
1429 Stomatitis scorbutica — ротовиця гнильцева (скорбутова).
1430 Stomatomycosis *див.* Soor — плісня вка.
1431 Strabismus — зизоокість, кривоокість, косоокість.
1432 Strangulatio (Incarceratio interna) — защемління, защаплення, здушення.
1433 Straeptococcaemia — стрептокококрів'я; розплідненя в крові стрептокока (ланцюжника) й відповідне отруїння організму.
1434 Streptococcaemia puerperalis — стрептокококрів'я породове.
1435 Strictura ducti lacrimalis — звузіння сльозового проводу.
1436 Strictura ducti nasolacrimalis — звузіння сльозо-носового проводу.
1437 Strictura oesophagi — звузіння стравоходу, стягнення с.
1438 Strictura urethrae — звузіння сечовидника (сечоводу); з. сечівника, з. сечівникове.
1439 Strictura vaginae — звузіння піхви, з. присінку уразового.
1440 Struma — воло.
1441 Strumitis — волиця, запалення вола.
1442 Subaciditas — недокислення, недокислість.
1443 Subinvolutio uteri — кволозбирання уразове (після пологів), слаборозсмоктування уразове, кволостягування уразове, субінволюція уразова.

1444 Subluxatio — исповнозвих, неповнозвихнення.
1445 Submersio accidentalis — втоплення ненавмисне, в. випадкове.
1446 Submersio voluntaria — втоплення навмисне, самогубство втопленням.
1447 Sudamina *див.* Miliaria — потівка, просяниця.
1448 Suicidium — самогубство: а) S. per acceptionem veneni — с. отруїнням, с. (вживши) вживанням отрути; б) S. per acceptionem substantiae corrosivae — с. вживши їдючої матерії, с. їдючими речами; в) S. per lapsum de altitudine — с. кинувшись з височини, звисока стрибнувши, з височини стрибнувши; г) S. per contusionem — с. роздушенням, с. розчавленням; д) S. per inspirationem gazitoxici — с. отруйним газом; е) S. per instrumento pyrobulo — с. з самопальної зброї, с. застреленням, (застрелив[-ла]ся); ж) S. per instrumento incisivo et puncto — с. ріжучим та колючим струментом, (зарізав[-ла]ся, заколов[-ла]ся); з) S. per strangulationem, suspensionem — с. самоповішенням., (задавив[-ла]ся, повісив[-ла]ся; и) S. per submersionem — самовтоплення, (утопив[ла]ся).
1449 Superfatigatio — перев[у]тома, надвтома, надмірна втома.
1450 Supplicium — кара на тіло.
1451 Surditas — глухота, оглухлість.
1452 Surdomutitas — глухонімота, глухонімість.
1453 Surdomutitas congenita — глухонімота [в]уроджена, глухонімість у.
1454 Sycosis parasitaria = Mentagra — сикоза паразитна, с. паразитова, с. дармоїдова; сикоза від грибка trichophyton tonsurans; волосець паразитовий.
1455 Sycosis vulgaris — сикоза звичайна, волосець звичайний.
1456 Symblepharon — симблефарон, повікобанькове зрощення, зрощення спійні (сполучні) повік зі спійнею очною (баньковою).
1457 Synkope — синкопе[а]: глибока непритомність, на смерть схожа непритомність, *(а також)* раптова смерть від серцевої паралізи.
1458 Synkope puerperalis — синкопе породове.
1459 Syndaktylia — зростопальчість, зростопалість, зрощенопальчість, синдактилія.
1460 Synovitis acuta — омас[т]ниця гостра, суглобиця омасна свіжа, синовіт гострий.
1461 Synovitis chronica — омасниця хронічна, о. довготривала, суглобиця омасна д., синовіт хронічний.
1462 Synovitis fungosa — омасниця грибчаста; суглобиця омасна грибчаста.
1463 Synovitis gonorrhoica — омасниця збурова, суглобиця омасна збурова.
1464 Synovitis rheumatica — омасниця ломцева, суглобиця омасна ломцева.
1465 Synovitis scarlatinosa — омасниця шкарлатинова, суглобиця омасна шкарлатинна.
1466 Synovitis syphilitica — омасниця пранцьова, суглобиця омасна пранцьова.
1467 Synovitis tuberculosa — омасниця горбковична, суглобиця омасна горбковична.
1468 Syphilides — сифіліди, пранцьові висипки шкуряні.
1469 Syphilis *див.* Lues — пранці, сифіліс.
1470 Syphilis hereditaria s. congenita *див.* Lues her. s. congen. — пранці спадкові.
1471 Syphilis primaria *див.* Lues pr. — пранці первісні, первак пранцьовий.
1472 Syphilis secundaria = Lues secund. — пранці другоступневі, друговиява пранцьова.
1473 Syphilis tertiana (gummosa) = Lues tert. — пранці третьоступневі, третяк пранцьовий, пранці гумові.
1474 Syringomyelia — сирингомієлія: утворення щілин (дуплинок) у хребтовому мозку (найчастіше через розпад гліозових розрощень у ньому).

T

1475 Tabes dors[u]alis — сухоти спинномозкові, с. стрижеві.
1476 Tabes dors[u]alis spasmodica — Paralysis spinalis spasmodica — спинномозкова судомна паралізa.
1477 Tachycardia — тахікардія, серцеприскореність, калатання серця, надмірне й часте биття серця, стукотуха серцева.
1478 Taenia echinococcus — ціп'як пухирчастий, ехінокок (глистюк).
1479 Taenia echinococcus cerebri — ціп'як пухирчастий мозковий, пухирчак мозковий. T. ech. hepatis — ціп'як пухирчастий печінковий, пухирчак печінковий. T. ech. pulmonum — ціп'як пухирчастий легеневий, пухирчак л.
1480 Taenia mediocanellata — ціп'як воловий, тенія медіоканелята.

1481 Taenia saginata *див.* Taenia mediocanellata.

1482 Taenia solium—ціп'як.

1483 Tarsalgia—тарсальгія; нервій заплесні, н. заплесневий, нервобіль заплесневий.

1484 Tendovaginitis—тендовагініт, сухожилопіхвиця, тужнепіхвиця, тужневтулищ[н]иця.

1485 Tenonitis — теноніт, капшуковиця Тенонова, запал. Тенонового капшука, запал. Тенонової капсули (на оці).

1486 Testitis *vide* Orchitis — тестит, ячковиця, яйковиця.

1487 Tetania = Tetanus intermittens—тетанія.

1488 Tetanus—правець, судоми правцеві.

1489 Tetanus puerperalis—правець породовий, судоми правцеві породові.

1490 Tic douloureux (*фр.*) *див.* Neuralgia n. trigemini; neuralgia n. facialis.

1491 Tonsillitis = Angina tonsillaris—мигдалиця, запалення мигдаликів.

1492 Tophi arthritici — тофи суглобичні сечокислі (-квасні): костясті вузлики біля суглобів (і в инших місцях) при сечоквассі.

1493 Torticollis — кривошия, шиєскривлення.

1494 Torticollis congenita — кривошия [в]уроджена.

1495 Toxikaemia—кровоотруїння, токсикемія.

1496 Tracheobronchitis — дихавко-дишковиця, трахеобронхіт.

1497 Tracheitis — дихавковиця, дишниковиця.

1498 Trachoma — трахома, сухий волос (очна хороба).

1499 Traumata—травма[-и], забій[-ої], забивина, ударина.

1500 Traumata neonatorum sub partum—травми (забої, забивині) народженців, травми в час народження, травми народженців пологові.

1501 Tremor senilis—тремтіння старече, дрижачка стареча, трусовиця с. Tremor mercurialis—тремтіння живосріблове, дрижачка живосріблова, трусовиця ж.

1502 Trichiasis—трихіяза, волосорізачка війова, в. вієвкрутна, в. вієпідворотна, в. вієпідвертна.

1503 Trichinosis—трихіноза, трихинна хороба, хороба глисто-гвинтячна.

1504 Trichophytia = *див.* Sycosis parasitica — трихофітія: гибчаста хороба шкуряна (шкурова), що спричиняється різними родами trichophyton.

1505 Trismus neonatorum — тризм народженців; судома щелепових м'язів, (судома щелепова) у народженців.

1506 Thrombophlebitis — тромбофлебіт, синьожилиця кровосціпнева, синьожилиця кровозаснітена.

1507 Thrombophlebitis puerperalis—тромбофлебіт породовий, синьожилиця кровосціпнева породова, синьожилиця кровозаснітена породова.

1508 Thrombosis vasorum — тромбоза жилова, жилозаснітення.

1509 Trombosis vasorum retinae—тромбоза жил сітківки, жилозаснітення сітківчане (сітківки).

1510 Trombosis vasorum cerebri—тромбоза жил мозкових, жилозаснітення мозку (мозкове).

1511 Trophoneuroses locales — трофоневрози місцеві: розладдя в живленні тканин від органічної або функціональної хороби нервів.

1512 Trypanosomiasis — трипанозоміяза: своєрідна хороба, завдячена окремому паразитові з протозойних (trypanosoma gambiense).

1513 Tuberculosis—туберкульоза, горбковиця: а) T. conjunctivae—горбковиця спійні (сполучні). б) T. cutanea—г. шкурова, г. шкуряна. в) T. glandulae suprarenalis — г. наднирковоі залози. г) T. incipiens — г. початкова, г. первісна. д) T. intestinalis—г. кишкова. е) T. miliaris — г. міліярна, г. дрібняста, г. розкидана. ж) T. miliaris universalis — г. дрібняста скрізь розповсюджена, скрізь розкидана генеральна. з) T. peritonei—г. очеревинна. и) T. pulmonum — г. легенева, г. легенів. к) T. vertebralis — г. хребтова.

1514 Tumor albus *див.* Fungus articuli—білий опух суглобовий.

1515 Tumor — опух, новотвір. гуля (шишка) новотворна, г. (ш.) новотворова.

1516 **Tumores**[1]) **benigni** — новотвори незлосливі, новотвори нелихі, новотвори легкі.

1517 Adenoma — аденома, жовняк.

1518 Adenokystoma — аденокістома, жовноміхурець, жовноміхурчак.

1519 Adenokystoma glandulare—аденокістома залозова, жовноміхурець залозовий.

1520 Adenokystoma papillare—аденокістома пипкова, а. пипчаста, жовноміхурець пипчастий.

1521 Adenokystoma proliferans—аденокістома розложиста, а. розкидиста, жовноміхурець розкидистий.

1522 Angioma — ангіома, жил[ьн]ян.

1523 Angioma cavernosum — жил[ьн]ян печеристий, ж. печерний.

1524 Cholesteatoma—холестеатома; міхурчак перлястий, шовковистий, міхурчак холестериновий.

1525 Chondroma — хряст[щ]овик, хрястяк, хрящак.

1526 Chondroma myxomatodes—хряст[щ]овик слиз[н]ястий.

1527 Desmoid—десмоїд, волокняк.

1528 Enchondroma — енхондрома: хряст[щ]овик безхрястотканинний (у тканинах, де нормально нема хряща).

1529 Fibroma—фіброма, волокняк.

1530 Fibroma durum—волокняк твердий, твердоволокняк.

1531 Fibroma molle — м'яковолокняк, волокняк м'який.

1532 Glioma—гліома, неврозліпак.

1533 Haemangioma—гемангіома, кровожиляк.

1534 Keloid—келоїд: шкарубкий (твердий) новотвір на шкурі (часто на шрамові) волокнячиого або волокнячно-м'ясакового характеру.

1535 Kystoma dermoidale — міхурчак шкурястий, м. шкарубчастий.

1536 Lipoma—жиряк.

1537 Lymphangioma—лімфангіома, пасокожил[ьн]як.

1538 Myoma—міома, м'язак.

1539 Myxoma—міксома, слизнівчак.

1540 Neuroma—нервяк, неврома.

1541 Odontoma—одонтома, зубчак.

1542 Osteochondroma — остеохондрома, кісткохряст[щ]овик, кісткохрящак.

1543 Osteoidchondroma — кістчастохрящак, кістчастохряст[щ]овик.

1544 Osteoma—остеома, кістчак, кістковик.

1545 Papilloma—бородавчак, бородавка, пипчак.

1546 Polypi—поліп, стеблослизняк.

1547 Teratoma = Embryoma — тератома, чужотканняк; (новотвір, що походить від зародкових шарів й у дорослого є чужотканинним для певного місця утвором).

1548 **Tumores maligni** — новотвори злосливі, н. лихі, нов. тяжкі.

1549 Adenocarcinoma = Carcinoma adenomatosum—аденокарцинома, жовнопістряк, пістряк жовнячний, пістряк жовневий.

1550 Adenoidsarcoma — аденоїдсаркома, жовном'ясак.

1551 Angiosarcoma—ангіосаркома, жилом'ясак.

1552 Cancer—пістряк.

1553 Cancer myxomatodes—пістряк слизнівчастий, п. слизнівковий.

1554 Cancroid — канкроїд, роговистий пістряк, шкурястий пістряк.

1555 Carcinoma — карцинома, пістряк м'який.

1556 C. adenomatosum *див.* Adenocarcinoma.

1557 C. colloides — пістряк колоїдний, п. клеюватий, п. карюкуватий.

1558 C. gelatinosum — п. драглястий.

1559 C. glandulare — п. залозовий.

1560 C. granulosum — п. зернястий, п. зернявистий.

1561 C. medullare—п. міздрявий, п. міздрястий, п. гамузовий.

1562 C. sarcomatodes—п. м'ясачастий, м'ясакуватий.

1563 C. telangiektaticum — п. поширножилястий, п. крив'ястий.

1564 Chloroma — хлорома, зеленяк: м'ясакуватий новотвір [розростання пасокового, або мозкового характеру під окісницею деяких кісток з зеленястою поверхнею на розрізі (віхтіля: хлорома = зеленястоколірна)].

1565 Chondrosarcoma—хрящом'яс[з]ак.

1566 Cylindroma—циліндрома: злосливий новотвір типу саркоми з гіяліновими (склястими) масами.

1567 Deciduoma malignum — децидуома злослива.

1568 Endothelioma — ендотеліома, нутро, покривчак: новотвір, що походить з ендотелія кровожил, пасокожил, сировчастих покрівель та ин.

1569 Fibrosarcoma—фібросаркома, волокном'ясак.

1570 Fungus haematodes = Sarcoma teleangiectodes — грибчастий кров'ястий новотвір; саркома багато-кровожильчаста.

1571 Gliosarcoma = Glioma sarcomatodes — гліосаркома; неврозліпак м'ясакуватий (м'ясачастий).

1572 Lymphosarcoma — лімфосаркома; пасоком'ясак, пасокожовтяна саркома.

1573 Melanosarcoma — меланосаркома, чорном'ясак.

1574 Myosarcoma — міосаркома, м'язом'ясак.

1575 Myxosarcoma — міксосаркома, слизньом'ясак.

1576 Neurosarcoma — невросаркома, невром'ясак.

[1]) Увага. 1. Розподіл новотворів на maligni й benigni, а також виділення новотворів *окремих органів* ми залишили без зміни проти того, що в оригіналі, хоч що-до систематики новотворів — тут можливі заперечення. 2. А щоб не ухилитися від оригіналу, прийшлося вжити розподілу новотворів *у цілій* номенклатурі не в абетковому порядкові; проте-ж під своїми титлами (*злосливі* та *незлосливі*) абеткового порядку додержано для них.

1577 Osteosarcoma — остеосаркома, кістком'ясак.

1578 Osteoidsarcoma—остеоїдсаркома, кістястом'ясак, м'ясак кісткуватий, м. кістчастий.

1579 Perithelioma — перителіома.

1580 Psammoma—псамома, пісочак, пісковчак.

1581 Sarcoma—саркома, м'ясак.

1582 Sarcoma alveolare — м'ясак дучкуватий.

1583 Sarcoma cylindromatodes — м'ясак циліндрястий.

1584 Sarcoma polymorphe—саркома багатоформиста, м'ясак різноформистий, м. різновидий.

1585 Scirrhus = Carcinoma fibrosum s. scirrhosum — пістряк шкарубкий (жорсткий, твердий), п. волокнястий.

1585a Scirrhus ani — опух відхідника (відхідникової відтулини); auris—вуха; capitis — голови; coeliae — черевної ямини; cutis — шкури (шкуровий); cystis felleae — жовчника; faciei — лиця (виду); genitalium femininarum externarum (et internarum) — жіночого природження зовнішнього (чи внутрішнього); gl. pancreas — підшлункової залози (підшлунківки); gl. parotis — завушної слинявки; hepatis — печінки (печінковий); intestinorum — кишок (кишковий); labii — губи; laryngis — горлянки (горлянковий); linguae—язика (язиковий); mammae — грудей (персей, цицьки); maxillae—щелепи, (щелеповий); oesophagi—стравоходу (стравоходовий); ossis — кісток (кістковий); ovarii — яєчника, (яєчниковий); palati mollis — піднебіння м'якого (м'яко-піднебіння); peritonei — очеревини (очеревинний); pharingis — горла (горловий), пролика (проликовий); pulmonum—легенів (легеневий); recti — кутнівки (кутнівчаний); reni—нирки (нирковий); testiculi — яєчка (яєчковий, яйковий); tonsillae—мигдалика (мигдаликовий, мигдаличний); uteri — уразу (уразовий); vaginae — піхви (піхвовий, присінковий); veli palatini (-palati mollis) — завіси піднебіння (завісі піднебінної, м'якого піднебіння); ventriculi — шлунку (шлунковий); vesicae urinariae — сечника (сечниковий).

1586 Tumor erectilis—опух, новотвір напружний, напружняк.

1587 Tumor ovarii—опух, новотвір яєчника, яєчниковий; uteri—уразовий; vaginae — піхвовий, присінковий; vulvae—соромітні. T-res bulbi oculi—оп., н. баньки очної.

1588 Tussis convuls. (Pertussis)—кашлюк.

1589 Tyloma — мозоля.

1590 Typhlitis — тифліт, сліпокишковиця.

1591 Typhus abdominalis—тиф черевний, тиф кишковий.

1592 Typhus exanthematicus—тиф висипний, тиф плямистий.

1593 Typhus indeterminatus—тиф нез'ясований, т. невиразний.

1594 Typhus petechialis *див.* T. exanthematicus.

1595 Typhus recurrens — тиф поворотний, гарячка поворотна.

U

1596 Ulcus — виразка, уразка, рана.

1597 Ulcera corneae — виразки рогівки, вв. рогівкові, вв. рогівчані.

1598 Ulcera cruris syphilitica — виразки (рани) гомілки (гомільчані) пранцьові.

1599 Ulcera cruris varicosa—виразки (рани) синьожилопоширні (роздутосиньожильні).

1600 Ulcera cutanea — виразки (ранки) шкурові (на шкурі).

1601 Ulcera cutanea syphilitica—виразки (рани) пранцьові, шкурові (на шкурі).

1602 Ulcera cutanea tuberculosa—виразки (рани) шкурові горбковичні; виразки (р.) горбковичні на шкурі.

1603 Ulcera intestinorum — виразки (ранки) кишкові; вв. (р.) в кишках.

1604 Ulcera linguae—виразки (ранки) на язиці.

1605 Ulcera mammillae — виразки (ранки) на пипці, в. (р.) на цицьці, в. (р.) на грудях (на персах).

1606 Ulcera mammillae puerperalis — виразки (ранки) на пипці, на грудях породові.

1607 Ulcera oesophagi—виразки (ранки) стравоходу, стравоходові.

1608 Ulcera palati mollis—виразки (ранки) на піднебінні м'якому.

1609 Ulcera uteri—виразки (ранки) уразові (уразу).

1610 Ulcus duodenale (duodeni) — виразка дванадцятки (12-типалої кишки).

1611 Ulcus durum — твердець, твердий шанкер; Гунтерів шанкер[ь], первак (пранцьовий).

1612 Ulcus induratura *див.* Ulcus durum.

1613 Ulcus leprosum — виразка (рана) проказна, в. (р.) від проказн.

1614 Ulcus luposum—виразка (рана) вовчукова.

1615 Ulcus molle—м'якець, виразка м'яка, шанкер м'який.

1616 Ulcus penis—виразка (ранка) прутнева, виразка (ранка) на прутню.

1617 Ulcus ventriculi rotundum—виразка шлункова кругла.

1618 Uraemia — сечокрів'я.

1619 Uraemia parturientium—сечокрів'я у роділь, сечокр. породільне.

1620 Urarthritis = Arthritis urica *див.* Podagra—суглобовиця сечокваса, подагра.

1621 Urethritis—уретрит, сечопровідниця, сечовивідниця.

1622 Urethritis gonorrhoica = Triper—трипер, збуриця гоноройна, сечопровідниця г., сечовивідниця г.

1623 Urethrohaemorrhagia — кровотеча сечовиводова, сечопроводова.

1624 Urolythiasis — сечокаминиця, сечокаміння.

1625 Urticaria—кропив'янка, кропив'яна пропасниця, жалючка кропив'яста.

1626 Uveitis—увеїт, пігментошариця очна, запалення пігментового шару жилової оболонки ока.

1627 Uvulitis—язичковиця піднебінна.

V

1628 Vaginalitis = Periorchitis — ояйковиця, оясчковиця.

1629 Vaginismus = Vaginodynia—вагінізм; піхвороздратованість: ненормально збільшена роздратованість вступу до піхви (присінкового входу).

1630 Vaginitis *див.* C[K]olpitis — піхвиця.

1631 Vaginitis gonorrhoica *див.* Colpitis gonorrhoica—піхвиця збурова.

1632 Varix (*мн.* Varices)—синьожилопоширення, вузлястість синьожилова.

1633 Varices haemorrhoidales — вузлястість синьожилова оходова, гемеройні шишки.

1634 Varicella—віспа несправжня, в. вітряна, віспичка.

1635 Varicocele—варикоцеле, синьожилопоширення в насінньовому мотузочку (насінньомотузчане), синьожилова кила насінньового мотузочка, (синьожилова кила насінньомотузчана).

1636 Variola haemorrhagica pustulosa — віспа крив'яниста, в. крововиливна гноякова.

1637 Variola vera—віспа справжня, віспа натуральна.

1638 Variolois = Variola mitigata — віспа легенька, варіолоїд.

1639 Verruca—бородавка, гузка.

1640 Vertigo ab aure laeso *див.* Morbus Menieri—хороба Меньярова.

1641 Vertigo a stomacho—голововертіння шлункове, головокружляння нетравляне (від нетравлення).

1642 Vitium cordis acquisitum—вада серця (серцева) набута, (нажита, придбана); хиба серцева набута, нажита.

1643 Vitium cordis congenitum — хиба серця (серцева) уроджена; вада серця уроджена.

1644 Volvulus—перекрут кишковий.

1645 Vomitus—блювоти, блювачка, (*вульгарно*) ригачка.

1646 Vomitus gravidarum—блювоти (блювачка) у вагітних.

1647 Vomitus hystericus—блювоти (блювачка) у гістеричних (причинних).

1648 Vulnus *vide* Traumata—поранення.

1649 Vulnus caesum—рана різана, р. порізана.

1650 Vulnus conquassum — рана розчавлена, р. роздавлена.

1651 Vulnus contusum—рана забита, р. ударена.

1652 Vulnus incisivum — *див.* Vulnus caesum.

1653 Vulnus laceratum — рана [по]рвана, р. розірвана.

1654 Vulnus morsum — рана покусана, р. укушена.

1655 Vulnus punctum — рана [у]колота, р. проколота.

1656 Vulnus scissum — рана порубана, р. рублена.

1657 Vulnus sclopetarium—рана стрелева, р. самопальна, р. вогнепальна.

1658 Vulvitis—соромитн[ян]иця, вульвіт.

1659 Vulvitis gonorrhoica—соромит[ян]иця гонорройна (збурова).

X

1660 Xanthopsia—жовтовидячка.

1661 Xerosis conjunctivae—сухість спійні (спійнева) очної, (-а); сухоспійня очна.

Z

1662 Zona *див.* Herpes Zoster—лишай кружлястий.

1663 Zoster *див.* Herpes zoster.

РОСІЙСЬКИЙ ПОКАЖЧИК *).

*) Уваги. 1. Слова стоять в абетковому порядку за руською абеткою.
2. В покажчикові не зазначено (виключаючи лише найважливіші слова) слова, що неперекладені й на російську мову, а вживаються в російській номенклатурі під латинською назвою (дальтонизм, ахлоропсия, гидроцеле й т. инш.). Таких слів треба просто шукати в 1-й частині (латинсько-українській) цього словника, де латинські назви розміщено за латинською абеткою. Таким чином, кожному російському слову цієї частини можна підшукати відповідне латинське й українське значення; для цього треба дивитись у 1-й частині той №, що стоїть при назві в частині російській.

М

Н

О

П

Р